

Knjižnica Antona Tomaža Linharta

4240 Radovljica, Gorenjska cesta 27

info@rad.sik.si

<http://www.rad.sik.si>

tel.: 04 / 537-39-00

fax.: 04 / 53-158-40

NABAVNA POLITIKA KNJIŽNICE ANTONA TOMAŽA LINHARTA RADOVLJICA

IN

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

1 Uvod

Namen dokumenta

1.1 Knjižnična zbirka je jedro vsake knjižnice, zato je razvoj zbirke ena njenih temeljnih dejavnosti. Vsaka knjižnica s svojo zbirko upravlja skladno s svojim namenom oziroma poslanstvom ter svojo nabavno politiko. Zato Knjižnica Antona Tomaža Linharta Radovljica (v nadaljevanju Knjižnica ATL) s pričujočim dokumentom o nabavni politiki:

- opredeljuje to in vse druge temeljne **naloge** knjižnice in določa njene dolgoročne **cilje** (točka 2),
- opredeljuje, kdo so zdajšnji in potencialni **uporabniki** naše knjižnice, in ugotavlja, kakšne so njihove potrebe (točka 3),
- opisuje **dejavnosti**, ki jih knjižnica izvaja v korist teh uporabnikov in ki neposredno ali posredno vplivajo tudi na obseg, izbor, sestavo, dograjevanje in širjenje knjižnične zbirke (točka 4),
- opredeljuje, **kako** knjižnica **pridobiva** novo gradivo (točka 5),
- opredeljuje, **kdo** določa in izvaja nabavno politiko v knjižnici (točka 6),
- opredeljuje vire za **financiranje** novega gradiva (točka 7),
- opisuje in vrednoti trenutno **stanje obstoječe zbirke** (točka 8),
- opredeljuje **splošna izhodišča in kriterije** za pridobivanje novega gradiva (točka 9) ter
- opredeljuje, kako je to knjižnično gradivo in drugi informacijski viri, s katerimi knjižnica razpolaga, **dostopno** njenim uporabnikom (točka 10).

1.2 Dokument hkrati pomeni tudi podlago za **načrtovanje** in določanje prioritet znotraj vsakoletnih finančnih sredstev, s katerimi knjižnica razpolaga, predvsem zato, da bi se ta sredstva smotrno in enakomerno porazdelila. Zato je sestavni del tega dokumenta tudi **načrt letnega prirasta** (točka 11) za vsako leto sproti. Ta vsebuje zlasti:

- kratkoročne **kriterije** in prioritete za pridobivanje novega gradiva,
- **načrt obsega in sestave** vsakoletnega prirasta.

2 Temeljne naloge in cilji knjižnice

2.1 Knjižnica ATL vse svoje dejavnosti načrtuje skladno s **temeljnimi nalogami**, ki jih ima vsaka splošna knjižnica. Te opredeljujeta *Zakon o knjižničarstvu* (v nadaljevanju *ZKnj-1*)¹ in *Manifest o splošnoizobraževalnih knjižnicah* (sprejet na 10. seji Mednarodnega sveta za Splošni informacijski sistem, Pariz, Unesco, 1994, v sodelovanju z Mednarodno federacijo knjižničarskih združenj IFLA)². To so predvsem:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva;
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij;
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov;
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev;
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij;
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov;
- podpiranje individualnega in lastnega (izjemoma tudi formalnega) izobraževanja na vseh stopnjah;
- sodelovanje v vseživljenjskem izobraževanju;
- nudenje možnosti za ustvarjalni razvoj osebnosti;
- spodbujanje domišljije in ustvarjalnosti pri otrocih in mladini;

¹ Uradni list RS, št. 87/2001, z dne 8.11.2001

² Knjižničarske novice, 1994, (5) 3. Priloga.

- gojenje zavesti o kulturni dediščini in pomenu umetnosti, znanstvenih dosežkov in inovacij;
- zagotavljanje dostopa do kulturnega sporočila vseh oblik;
- zagotavljanje državljanom dostop do vseh vrst informacij, nastalih v lokalni skupnosti ali pomembnih zanjo;
- nudenje ustreznih informacijskih storitev interesnim skupinam;
- pomoč pri razvijanju informacijske pismenosti in uveljavljanju veččin računalniškega opismenjevanja;
- podpiranje, sodelovanje v programih in akcijah opismenjevanja vseh starostnih skupin, po potrebi tudi lastno uvajanje takih aktivnosti;
- zagotavljanje dostopnosti in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih;
- zbiranje, obdelovanje, varovanje in posredovanje domoznanskega gradiva;
- organiziranje kulturnih prireditev, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

2.2 Zato Knjižnica ATL skuša zagotoviti tudi ustrezen obseg, sestavo in kvaliteto svoje knjižnične zbirke, zlasti njeno aktualnost, dostopnost in prilagojenost potrebam vseh kategorij uporabnikov in ciljem kulturne politike. Zato poleg zgoraj naštetih nalog skuša namen, ki ga ima kot splošna knjižnica, z **nabavno politiko** še dopolnjevati in nadgrajevati z naslednjimi cilji:

- delati za zadovoljstvo vseh uporabnikov, članov in potencialnih obiskovalcev Knjižnice ATL;
- s tem obdržati sedanje in pridobiti potencialne uporabnike; povečati število uporabnikov;
- povečati uspešnost in učinkovitost poslovanja s pomočjo zbirke, ki zadovoljuje potrebe vseh uporabnikov knjižnice;
- informirati in pomagati vsem kategorijam ciljne javnosti, zadovoljevati potrebe in želje po izobraževanju, raziskovanju, kulturi in razvedrilu;
- omogočati enako dostopnost knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice;
- seznanjati z dosežki preteklega in sedanjega ustvarjanja doma in po svetu ter podpirati dialog med kulturami;
- zagotoviti ustrezno število izvodov knjižničnega gradiva glede na potrebe in pričakovanja uporabnikov za čimbolj uravnotežen obrat vsega gradiva;
- dvigati kakovost knjižnične zbirke z nadomeščanjem izrabljenega gradiva z novimi izdajami ter z zamenjavo zastarelih vsebin z novimi deli;
- spodbujati, razvijati in utrjevati pismenost in splošno bralno kulturo;
- dvigovati zavest o pomenu branja in spodbujati zanimanje ter poznavanje zlasti vrhunske slovenske izvirne ustvarjalnosti s področja leposlovja in humanistike;
- zagotoviti osnovno gradivo za potrebe vseživljenjskega učenja;
- spodbujati smotrno izrabo prostega časa;
- otrokom privzgojiti veselje in potrebo po branju;
- zadovoljiti potrebe dijakov in študentov po osnovni strokovni literaturi z najrazličnejših področij;
- otroke navajati na iskanje informacij po strokovni literaturi na različnih medijih;
- razvijati bralne navade otrok s posebnimi potrebami;
- zagotavljati raznovrstno gradivo v različnih oblikah, na različnih medijih in v ustreznem številu in tako s svojo knjižnično zbirko potrjevati, da smo informacijsko, izobraževalno, kulturno, socialno in komunikacijsko središče lokalne skupnosti;

- skrbeti, da bodo informacije o kupljenem gradivu dostopne vsem v katalogu vzajemnega bibliografskega sistema;
- sodelovati z drugimi knjižnicami (zlasti v okviru medknjižnične izposoje);
- upravičiti sloves demokratične ustanove v naših lokalnih skupnostih.

3 Ciljna javnost

Knjižnica ATL pri pridobivanju gradiva skuša streči potrebam vseh kategorij in skupin uporabnikov na področju, kjer deluje, natančneje na področju občin Bled, Bohinj, Gorje in Radovljica, ki jih Knjižnica ATL s svojim delovanjem pokriva, in to ne samo njenih zdajšnjih uporabnikov, pač pa tudi potencialnih uporabnikov in iskalcev informacij s tega področja. Po podatkih Statističnega urada RS³ je bilo leta 2017 na področju teh štirih občin skupno 34.758 prebivalcev. V primerjavi s tem smo istega leta imeli v naših knjižnicah 270.520 obiskovalcev (to pa pomeni kar 7,78 obiskov v tem času na vsakega prebivalca); od tega je bilo 8.675 aktivnih članov.

3.1 Pri skrbi za knjižnično zbirko in pridobivanju gradiva upoštevamo **strukturo tukajšnjega prebivalstva** glede na spol, starost in izobrazbeno raven. Upoštevamo tudi tukajšnjo etnično raznolikost (zlasti z gradivom v hrvaškem oziroma srbskem jeziku).

3.1.1 Spol. V občinah Bled, Bohinj, Gorje in Radovljica ugotavljamo nekoliko večji delež **ženskega** prebivalstva, natančneje 18.076 žensk proti 17.090 moških v letu 2010, torej 51,4 % v prid ženskega prebivalstva.⁴ Ker so ženske uporabnice pri nas in drugod tudi sicer izrazito pogostejše in marljivejše bralke, to upoštevamo tudi pri izboru gradiva, zlasti leposlovnega.

3.1.2 Starost. Na našem področju ugotavljamo vse večji delež **starejšega prebivalstva**. Skoraj četrtina, točneje 6.669 prebivalcev (18,96 %), je bilo v istem obdobju starih 65 let in več, skoraj dve četrtini, 13.864 prebivalcev, je bilo starih 50 let in več (39,4 %), kar nekaj več kot polovica, točneje 18.859 (53,63 %), pa je bilo starih 40 let in več.⁵ Povprečna starost se je leta 2010 gibala med 41,3 let v občini Gorje (indeks staranja 116) in 43,3 let v občini Bohinj (indeks staranja 143).⁶ Zato to strukturo upoštevamo tudi pri izboru gradiva, tako leposlovnega (poleg drugega z večjim deležem spominske, dnevniške, kroniške ipd. literature, zlasti pa z mislijo na velikost tiskarskega stavka) kot strokovnega oziroma neleposlovnega (npr. z gradivom za potrebe tretjega življenjskega obdobja in vseživljenjskega izobraževanja, gradiva za premagovanje starostnih težav).

Na starejše uporabnike smo ob tem pozorni tudi tako, da sodelujemo z Domom Janka Benedika v Radovljici in njegovo enoto v Srednji vasi, Bohinj, in jih zalagamo s premišljenim izborom beriva iz nabora izločenega knjižnega gradiva.

V zadnjih letih opažamo tudi nekoliko večji delež **predšolske** mladine in **mlajših osnovnošolcev** (v istem obdobju jih je tako 4.913 štelo 0-14 let).⁷ Zato v zadnjih letih povečujemo priliv gradiv za najmlajše, zlasti kartonk in vseh mogočih igralnih knjig,

³ Po uradnih statističnih podatkih na dan 01. 01. 2018 (dostopno na: <http://cezar.nuk.uni-lj.si>).

⁴ Po uradnih statističnih podatkih na dan 01.07.2010. Vir: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>.
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05C3002S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/10_stevilo_preb/15_05C30_prebivalstvo_upravne/&lang=2.

⁵ Prav tam.

⁶ http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05C4008S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/10_stevilo_preb/20_05C40_prebivalstvo_obcine/&lang=2.

⁷ http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05C3002S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/10_stevilo_preb/15_05C30_prebivalstvo_upravne/&lang=2.

predvsem pa kvalitetnih slikanic, slikopisov in knjig z velikimi tiskanimi črkami. Posebej smo pozorni tudi na potrebe **pred- in prvošolskih** otrok, ki ravno začenjajo brati samostojno, hkrati pa na potrebe **srednješolcev** v obdobju, ko jih zanimanje za branje v veliki meri začinja minevati. Zato jim skušamo s primernim in pestrim gradivom kljub čarom, ki jih ponujajo zabavna, zlasti videoindustrija in svet računalniških iger, buditi in ohranjati zanimanje za branje, aktivno iskanje informacij ter lastno ustvarjalnost. Po drugi strani pa skušamo to nebralno obdobje oziroma vrzel v zanimanju za branje premoščati s pestro izbiro fono- in videogramov ter čim večjo dostopnostjo informacij prek naših uporabniških računalnikov in tako pridobiti in obdržati tudi manj navdušene in zagrete bralce in uporabnike knjižnice.

3.1.3 Izobrazbena in socialna struktura. Na našem področju ugotavljamo precejšen delež **manj izobraženega** prebivalstva: po zadnjih dostopnih podatkih iz Popisa prebivalstva 2002 ima kar 27,8 % prebivalcev samo osnovnošolsko izobrazbo ali še manj od tega (8.069 od 29.034), kar 57,9 % pa srednješolsko izobrazbo (16.816 od 29.034).⁸ Zato skušamo to upoštevati z zadostnim deležem primernega leposlovnega gradiva, pri strokovnem gradivu pa to upoštevamo z večjim poudarkom na srednješolski ravni učnega in študijskega gradiva, zlasti takšnega, ki omogoča dodatno nadaljevalno samoizobraževanje.

Ker je v zadnjem času v naših krajih tudi nemalo **študentov**, ki študirajo tukaj ali pa iščejo študijsko gradivo v domači skupnosti, potem ko jim to ni več na voljo v univerzitetnih središčih, se izjemoma trudimo zadostiti tudi njihovim potrebam po študijskih gradivih.

Že dolga leta se trudimo **šolajoči se mladini** postreči zlasti s čim večjim številom izvodov obveznega in priporočenega šolskega branja, ker šolske knjižnice največkrat ne uspejo zadostiti hkratnemu navalu na posamične naslove tega gradiva. V zadnjem času se jim pridružujejo tudi **vrtni** s svojimi predšolskimi bralnimi značkami (Knjigobube, Ostržek, Eko bralna značka ipd.).

Ob tem ne smemo pozabiti na to, da je med tukajšnjim prebivalstvom tudi velik delež **kmečkega** življa. Njim skušamo poleg vsega drugega streči tudi z zadostnim deležem leposlovnega gradiva s kmečko, domačijsko ipd. tematiko, pri neleposlovnem gradivu pa s primernim deležem naslovov iz UDK-skupine 63 in 64.

Spremljamo tudi stopnjo **brezposelnosti** na našem področju. Ta je bila 09/2018:

- v občini Bled	172 (2,18 %)
- v občini Bohinj	84 (1,64 %)
- v občini Gorje	64 (2,29 %)
- v občini Radovljica	403 (2,14 %) ⁹

Nanje mislimo s čim boljšim izborom gradiva, ki pomaga iskalcem zaposlitve in vsem, ki iščejo praktične rešitve za izhod iz recesije, hkrati pa gradiva, ki jim lahko pomaga pri dodatnem izobraževanju in prekvalifikaciji.

3.2 Pri izbiri gradiva smo posebej pozorni tudi na potrebe **ustanov in organizacij** v naši

⁸ Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002: http://www.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0558708S&ti=Prebivalstvo%2C+staro+15+let+ali+ve%E8%2C+po+izobrazbi%2C+Slovenija%2C+Popis+2002%2C+prera%E8un+na+ob%E8ine%2C+veljavne+dne+1%2E+1%2E+2007&path=../Database/Popis2002/Ob%E8ine2007/05584_Prebivalstvo/05587_Izobrazba/&lang=2.

⁹ https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost.

lokalni skupnosti.

3.2.1 Zlasti so to **vrtni in šole**. Na našem področju so štiri vrtni, ki imajo poleg glavne skupaj še osem podružničnih enot in v šolskem letu 2009/2010 1.250 varovancev, in kar šest osnovnih šol, ki imajo poleg glavne skupaj še sedem podružničnih enot in v šolskem letu 2009/2010 2.034 šolarjev, ob teh pa še posebna OŠ Antona Janša v Radovljici. Zato poleg gradiva, ki ga že tako namenjamo njihovim varovancem in učencem, posebej mislimo še na gradivo, ki ga tamkajšnji vzgojiteljski in učiteljski kader potrebuje za svoje dodatno izobraževanje (v zadnjem času je izrazito naraslo povpraševanje po pedagoškem, didaktičnem in splošnem vzgojeslovnem gradivu), gradivo, ki ga zlasti vzgojitelji uporabljajo pri delu z otroki (npr. tematsko gradivo za akcijo Z nahrbtnikom v knjižnico), in gradivo, ki ga strokovni delavci Knjižnice ATL potrebujejo za svojo bibliopedagoško dejavnost na teh ustanovah (glej točko 4, zlasti 4.1.3 in 4.2.1).

Na našem področju delujejo tudi Srednja ekonomska in Srednja gostinska šola v Radovljici (poleg drugega gradiva mislimo nanju še z dodatnim izborom gradiva s področja družbenih ved, ekonomije, marketinga, menedžmenta, gostinstva in turizma), Visoka gostinska šola na Bledu (nanje mislimo z izborom kvalitetnih turističnih vodnikov, zlasti z domačim in tujejezičnim gradivom o domačih pokrajinskih ter nacionalnih kuhinjah po svetu, večjim deležem tujejezičnega gradiva o trženju v turizmu ipd.) in IEDC – Poslovna šola Bledu (nanje mislimo z izborom morebitnega dodatnega tujejezičnega gradiva s poslovnega področja). V Radovljici deluje tudi glasbena šola, vendar po dogovoru z njimi vsaj za neposredne šolske potrebe ne kupujemo dodatnega notnega gradiva, ker zanj zadostno skrbijo sami.

3.2.2 Sodelujemo tudi z Domom Janka Benedika v Radovljici in njegovo enoto v Srednji vasi, Bohinj (z izborom izločenega gradiva), pri programu gojencev kriznega centra za mlade Kresnička v Lescah, s Filatelističnim društvom Slovenije (z razstavami v blejski knjižnici), pri projektnem učenju mladih PUM pri Ljudski univerzi Radovljica, s Centrom za socialno delo Radovljica s projektom za rejniške družine, z LAS Radovljica v Klepetalnici za starše in Društvom za varstvo okolja Bled.

3.2.3 Na lokalnem poslovnem področju smo zlasti pozorni na potrebe **turistično** razvitega okolja: trudimo se upoštevati potrebe vseh, ki delajo na področju gostinstva in hotelirstva, po drugi strani pa kar najbolj predvideti potrebe domačih in tujih gostov (čim širši izbor turističnega, vodniškega in splošno informativnega gradiva o naših krajih ne samo v slovenščini, ampak tudi, kadar je to mogoče, v angleščini, nemščini in nekoliko manj še v italijanščini; nanje mislimo tudi s tujejezično periodiko in informativnim gradivom splošnega značaja, prav tako pa s čim večjo dostopnostjo in odprtostjo javnih e-točk, s čim večjim številom uporabniških računalnikov in možnostjo, da se priklopijo na medmrežje tudi s svojimi prenosnimi računalniki). V ta namen se tudi neposredno povezujemo s krajevnimi hoteli, kopališči in turističnimi kampi (glej 4.2.2). Ne pozabljamo niti na velik delež eno- in dvodnevni domačih gostov (»vikendašev«) in njihovih potreb (z gradivom in zlasti z odprtostjo knjižnic ob koncu tedna), glede na goratost naših krajev pa še na potrebe **gorništva** (plezalni vodniki, izjemoma tudi nekaj več kartografskega gradiva v ta namen), glede na varovana naravna območja (Triglavski narodni park, javni zavod TNP Bled) in aktualno okoljevarstveno dejavnost na našem področju na gradiva z **okoljsko** tematiko, glede na navzočnost Alpskega letalskega centra Lesce pa na gradiva o letalstvu, jadralstvu in padalstvu.

3.3 Izrecno se trudimo biti pozorni na to, da imamo dovolj gradiva za **skupine s posebnimi potrebami**. V ta namen se redno povezujemo s Centrom za usposabljanje, delo in varstvo Matevža Langusa Radovljica in (posebno) Osnovno šolo Antona Janše Radovljica. Z njimi načrtujemo svoje dejavnosti pri njih in v naši knjižnici, nanje mislimo pa tudi z gradivom, ki ga potrebuje njihovo strokovno osebje pri svojem delu, in gradivom, ki ga strokovni delavci Knjižnice ATL potrebujejo za svojo bibliopedagoško dejavnost na teh ustanovah (glej 4.1.3). Pri tem s posebno občutljivostjo mislimo na posameznike iz teh skupin, ki našo knjižnico obiskujejo tudi samostojno.

Pozorni smo tudi na potrebe slepih in slabovidnih (zvočne knjige in drugo zvočno gradivo, knjige z večjim tiskarskim stavkom za starejše in slabovidne, možnost uporabe naočnikov z različnimi dioptrijami v naši čitalnici), že nekaj časa pa na otroke in druge z dislektičnimi motnjami branja (gradivo z ustreznim črkovnim tipom, samo levostransko poravnavo besedilnega bloka, ustrezno barvo papirja, primernimi ilustracijami, primerno težavnostjo besedil in ustreznim besednim naborom).

4 Programi in dejavnosti v zvezi z zbirko¹⁰

Na osnovi prej navedenih temeljnih nalog v Knjižnici ATL izvajamo številne aktivnosti, s katerimi na vse mogoče načine spodbujamo branje in zanimanje za knjigo. Tako te aktivnosti pripomorejo k čim boljši izrabi in uporabnosti knjižnične zbirke, hkrati pa s svojimi specifičnimi oblikami in metodami vplivajo tudi na njeno izgradnjo, izbor, sestavo in tudi obseg. Programi potekajo tako znotraj kot zunaj knjižnice. Za ilustracijo: v letu 2017 smo v Knjižnici ATL izvedli kar 1.933 takšnih programov in dejavnosti, vsega skupaj pa smo vanje vključili kar 56.861 obiskovalcev.

4.1 Znotraj knjižnice

4.1.1 Prireditve. V radovljiški, blejski, bistriški in gorjanski knjižnici za **otroke** redno prirejamo lutkovne, gledališke ali drugačne predstave, pravljичne ure, srečanja s pisatelji ter delavnice.

Za **odrasle** v radovljiški in blejski knjižnici redno prirejamo predavanja, potopisne in literarne večere, v radovljiški knjižnici pa imamo redne pogovore ob knjigah, ki so namenjeni zlasti upokoencem.

V program skušamo uvrstiti zlasti čim več domoznanskih predstavitev.

4.1.2 Razstave. Poleg priložnostnih razstav (mednarodni teden otroka, mednarodni dan knjig za otroke, svetovni dan knjige, slovenski dnevi knjige, kulturni prazniki, teden vseživljenskega učenja idr.) redno pripravljamo razstave v vseh naših enotah. V Radovljici zlasti že nekaj let teče domoznanska razstava Moje roke pismu, na Bledu ciklus razstav Iz zbirk Leopolda Kolmana in vsakoletna Razstava nagrajencev Blaža Kumerdeja, v vseh enotah pa vsakoletna razstava z domoznansko tematiko Ljubo doma.

4.1.3 Bibliopedagoške ure. Te prirejamo za skupine otrok, ki prihajajo v posamezne knjižnice na obisk iz vrtcev in šol (za slednje imamo poseben program za višje razrede osnovnih šol in srednješolce), v okviru projekta Rastem s knjigo pa se v knjižnici v Radovljici še posebej posvečamo sedmošolcem. V radovljiški knjižnici namenjamo posebno pozornost še gojencem OŠ Antona Janša (šole s prilagojenim programom), sodelujemo pa tudi s Centrom za socialno delo Radovljica s projektom za rejniške družine.

4.1.4 Druge aktivnosti za spodbujanje branja. Znotraj knjižnice mlade dodatno spodbujamo k branju tako, da jih vabimo k sodelovanju pri Nagradnem vprašanju, Superknjigi (in njeni nadgradnji Moja najljubša knjiga), Nagradni križanki, akcijah Knjižnica – veselje zakladov (za individualne obiskovalce) in Ta veseli knjižni svet (za organizirane obiske skupin v knjižnici) ter Mega kvizu (skupaj z osnovnimi šolami in muzeji). Vrsto let sodelujemo tudi v evropskem projektu Noč z Andersenom.

V sodelovanju z vzgojiteljicami in učiteljicami pripravljamo vnaprej dogovorjene tematske izbore gradiva za njihovo pedagoško delo znotraj programa Z nahrbtnikom v

---

¹⁰ Glej prilogo Podrobni pregled programov in dejavnosti Knjižnice ATL 2017.

knjižnico, za starše in njihove otroke pa pravljичne kovčke s kompleti ročnih lutk in knjižnega oziroma neknjižnega gradiva.

Za mlade pripravljamo srečanja Branje je žur, Reading is cool, sodelujemo pa tudi pri projektnem učenju mladih PUM pri Ljudski univerzi Radovljica.

Za otroke in odrasle z Linhartovo dvorano v Radovljici sodelujemo v akciji Poglejte film in preberite knjigo, pripravljamo pa tudi predstavitev filmov, posnetih po knjižnih predlogah, s katerimi razpolagamo v naših knjižnicah.

Branje kakovostnih del domačih avtorjev dodatno spodbujamo s tem, da knjige nagrajenih slovenskih avtorjev opremljamo s posebnimi, dobro vidnimi nalepkami, seznam nagrad in nagrajencev predstavljamo na naši domači strani, nanje pa opozarjamo tudi s posebnimi bralnimi znamenji.

Pred knjižnico v Radovljici vse mimoidoče vabimo k Poletnemu branju dnevnega časopisja, revij in knjig v prijetni senci pod drevesno krošnjo.

K branju spodbujamo tudi s sprotnimi seznamami novitet in pregledi najbolj branih knjig za otroke in odrasle, najbolj poslušanih glasbenih zgoščenk in najbolj gledanih filmov v naši knjižnici.

4.2 Zunaj knjižnice

4.2.1 Bibliopedagoška dejavnost. Učence osnovnih šol od 1. do 5. razreda obiskujemo na njihovih šolah v okviru bibliopedagoških ur, ki jih oblikujemo za vsako razredno stopnjo posebej, za otroke vrtcev in učence od 1. do 4. razreda osnovne šole pa pripravljamo tudi Pravljico v spremstvu lutk.

Na šolah in v vrtcih pripravljamo posebna predavanja za starše tamkajšnjih otrok o pomenu branja in bralnih strategijah za manj navdušene bralce. Zanje smo pripravili tudi zloženke s kratkimi navodili na to temo.

4.2.2 Zadnja leta v okviru akcije **Knjige na počitnicah** ponujamo knjige in revije v branje tudi obiskovalcem radovljiškega kopališča in Grajskega kopališča na Bledu, gostom Park hotela in Campa Zaka na Bledu, Kavarne kino v Radovljici, Campa Šobec v Lescah in Campa Danica v Bohinju.

4.3 Domoznanske dejavnosti

Vse, ki se izrecno zanimajo za krajevno zgodovino in dogajanje, spodbujamo k dodatnemu branju z domoznanskimi zbirkami (že 8154 enot tovrstnega gradiva, ob 789 člankih na to temo), zbiranjem člankov na to temo in posebnim izborom bibliografskih zapisov za blejsko domoznansko zbirko.

5 Načini pridobivanja gradiva

5.1 V Knjižnici ATL zbirko gradimo in dopolnjujemo predvsem z nakupom gradiva. Nezanemarljiv delež novo pridobljenega gradiva pomenijo tudi darovi (izjemoma tudi posamične zapuščinske donacije) naših uporabnikov, nekaj malega prispevajo založniki in druge ustanove z doniranim gradivom, s katerim nas med drugim podpirajo pri izvajanju naših bibliopedagoških dejavnosti, izjemoma pa tudi druge knjižnice z morebitnimi zamenjavami ali odstopljenim gradivom.

5.2 Nakup. Za potrebe nakupa po eni strani spremljamo ponudbo na trgu knjig in drugega gradiva (s spremljanjem najav knjižnih in neknjižnih izdaj v javnih občilih, spremljanjem knjig v tisku, pregledovanjem založniških in distribucijskih katalogov, pisnih, tiskanih, elektronskih idr. ponudb, spremljanjem spletnih ponudb, zlasti pri samozaložniških izdajah z osebnimi stiki itn.), po drugi strani pa sledimo aktualnemu dogajanju v lokalnih skupnostih in konkretnemu povpraševanju v stikih z uporabniki (v ta namen imamo knjigo oziroma knjige želja) in skušamo tem željam streči, seveda znotraj začrtanih smernic in ciljev splošne nabavne politike Knjižnice ATL.

Kjer je to mogoče in kolikor to časovno in količinsko ne presega obsega poslovanja, ki ga kadrovsko zmoremo, sodelujemo neposredno z založniki, s katerimi se tudi neposredno dogovarjamo o višini rabata. Nakup načrtujemo gospodarno in odgovorno: kjer je mogoče, kupujemo pri ponudniku, ki nudi ugodnejše cene in večje popuste. Za nakup se praviloma odločamo ob pregledu oglednih oziroma komisijjskih izvodov in ob jasno izrisanih pogojih nakupa (cena, popusti, druge ugodnosti).

Prirast je odvisen od tega, koliko ponudba založniške produkcije ustreza splošnim kriterijem nabavne politike, koliko je konkretna vsebina zastopana že v dosednji zbirki, kakšno je razmerje med ceno in pomenom te vsebine ter pričakovanj o njeni uporabnosti, kolikšno je povpraševanje po tej vsebini in kakšno povpraševanje po njej smemo pričakovati v prihodnosti, kateri in kako veliki skupini uporabnikov ustreza, koliko medij, način in kakovost izdelave ustreza knjižničnih zahtevam in potrebam ipd. (več o splošnih kriterijih za izbor gradiva glej točko 9).

Pri nakupu iščemo tudi starejše, zlasti domoznansko gradivo, zato redno sodelujemo z Bukvarno Radovljica in Trubarjevim antikvariatom v Ljubljani.

Pri nakupu knjižničnega gradiva se držimo tudi načela, da z njim kar najbolj reprezentativno pokrivamo produkcijo čim številnejših (če iz praktičnih razlogov že ni mogoče vseh) slovenskih založnikov, pa naj so to večje ali manjše založniške hiše, ustanove vseh vrst in profilov, ki se ukvarjajo tudi z izdajo lastnih publikacij, ali individualni samozaložniki. V tem prizadevanju več kot presegamo formalni kriterij, da naj bi bile v nakupu zastopane publikacije vsaj 50 slovenskih založb.

6 Odgovorni za nabavo

Nabavno politiko oblikuje strokovni svet oziroma strokovni delavci knjižnice, izvaja pa imenovana nabavna komisija, ki pa se pri odločanju in izbiranju posvetuje z drugimi strokovnimi delavci, kadar se ti po svoji izobrazbi in s svojim strokovnim znanjem izrecno bolj spoznajo na področje, kamor to gradivo spada.

7 Viri financiranja

Nakup knjižničnega gradiva se financira s sredstvi, ki jih v ta namen vsako leto sproti oddelijo in zagotovijo vse štiri občine soustanoviteljice znotraj svojih proračunskih sredstev, in sredstvi, ki jih pridobivamo s prijavo na vsakoletni javni ciljni razpis oziroma neposredni javni poziv Ministrstva za kulturo RS za izbor projektov nakupa knjižničnega gradiva.

8 Stanje knjižnične zbirke

Knjižnica ATL z oblikovanjem, izgradnjo in vzdrževanjem svoje knjižnične zbirke sledi priporočilom *Standardov* oziroma *Nacionalnemu programu za kulturo 2008-2011*, po katerem naj bi obseg zbirk splošnih knjižnic ob ustreznem izločanju do leta 2011 dosegel vsaj 85 odstotkov priporočenega standarda. Ker se priporočila *Standardov* o dopolnjevanju knjižnične zbirke razlikujejo glede na to, ali knjižnica standard že dosegata ali ne, nabavna politika Knjižnice ATL vedno zajema kvantitativno ovrednotenje trenutne knjižnične zbirke, na koncu pa načrt letnega prirasta.

8.1 Normativna izhodišča

Izhodiščne postavke za vrednotenje in načrtovanje rasti knjižničnega gradiva določajo *Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1)*,¹¹ *Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe* (v nadaljevanju *Pravilnik 2003*)¹², *Standardi za splošne knjižnice 2005–2015* (v nadaljevanju *Standardi*)¹³, *Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2008-2011* (v nadaljevanju *Resolucija 2008*)¹⁴, *Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017* (v nadaljevanju *Resolucija 2013*)¹⁵, *Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018-2028* (v nadaljevanju *Strokovna priporočila 2018-2028*),¹⁶ *Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020*¹⁷ in *Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe* (v nadaljevanju *Pravilnik o spremembah 2008*)¹⁸.

Spremenljivka pri določanju količinskih vrednosti je spreminjajoče se število prebivalstva v občinah Bled, Bohinj, Gorje in Radovljica, ki jih Knjižnica ATL s svojim delovanjem pokriva. Po podatkih Statističnega urada RS so imele leta 2017 občina Bled 7.914, občina Bohinj 5.138, občina Gorje 2.807 in občina Radovljica 18.899, skupno torej 34.758, prebivalcev.¹⁹

8.2 Ocena knjižnične zbirke

Po določenih *Standardov* se knjižnična zbirka ocenjuje zlasti glede na svoj obseg in sestavo.

---

¹¹ Uradni list RS, št. 87/01, 96/02, 92/15.

¹² Uradni list RS, št. 73/03 z dne 29.07.2003.

¹³ Sprejel Nacionalni svet za knjižnično dejavnost na seji dne 21. aprila 2005. S sklepom Sveta 11.9.2014 jim je bila veljavnost podaljšana do 30.4.2017.

¹⁴ Ur.l. RS, št. 35/2008 z dne 2.04.2008.

¹⁵ Ur. List RS, št. 99/13.

¹⁶ http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Direktorat_za_kulturno_dediscino/Knji_znicna_dejavnost/2018/NSKD_PRIPOROCILA_splosne_knjiznice_2018-2028_objava.pdf

¹⁷ 2012. Dostopno: <http://zdruzenje-knjiznic.si/dobro-je-vedeti/dokumenti/>.

¹⁸ Ur.l. RS, št. 70/2008 z dne 11.07.2008.

¹⁹ Po uradnih statističnih podatkih na dan 31. 12. 2017 (dostopno na: <http://cezar.nuk.uni-lj.si>).

8.2.1 Obseg zbirke

8.2.1.1 Priporočeni obseg. Glede na *Pravilnik 2003*²⁰ ima splošna knjižnica ustrezen obseg gradiva,

- če ima v vseh svojih enotah skupaj najmanj 3,7 enote gradiva na prebivalca,
- če ima znotraj tega 0,3 enote neknjižnega gradiva na prebivalca in
- če omogoča dostop do elektronskih virov.

Poleg tega je glede na *Standarde*²¹ priporočeni cilj splošne knjižnice knjižnična zbirka, ki naj bi do leta 2015 dosegla najmanj:

- 4 izvode knjig na prebivalca,²²
- 100 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici in
- 30 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v vsaki enoti.

*Standardi*²³ prav tako predvidevajo, da naj bi se ločeno oblikovala domoznanska zbirka knjižničnega gradiva, kadar ima knjižnica najmanj 3.000 naslovov takega gradiva, knjižnica pa naj bi oblikovala tudi priročno zbirko referenčnega gradiva. Ta naj bi po 12. členu *Pravilnika 2003* obsegala največ 10 % celotne knjižnične zbirke.

Strokovna priporočila 2018-2028 pa za knjižnično zbirko priporočajo:

- vsaj 4 enote knjig in brošur (vendar ne manj kot 10.000 enot),
- vsaj 100 naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici,
- v krajevni knjižnici ne manj kot 30 naslovov informativnega periodičnega tiska.

8.2.1.2 Doseženi obseg. Knjižnična zbirka Knjižnice ATL je 31. 12. 2017 obsegala skupaj 226.664 enot knjižničnega gradiva, poleg tega pa še 890 licenc (oz. 710 naslovov) elektronskih knjig. Glede na to, da so vse štiri občine, ki jih knjižnica s svojim delovanjem pokriva, takrat imele 34.758 prebivalcev, je to pomenilo:

- 6,52 enote vsega gradiva skupaj na prebivalca (skupaj 226.664 enot),
- 5,82 izvoda knjig na prebivalca (skupaj 202.406 enot),
- 5,93 izvoda knjižnega gradiva (= knjig in serijskih publikacij) na prebivalca (skupaj 206.233 enot),
- 0,59 enote neknjižnega gradiva (brez e-knjig) na prebivalca (skupaj 20.431 enot),
- 890 licenc elektronskih knjig,
- 137 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici Radovljica,
- povprečno 17,4 tekočih naslovov takšnega tiska v 10 organizacijskih enotah (v dveh, na Bledu in v Bohinjski Bistrici, standard bistveno presehamo, v manjših enotah pa je to število toliko manjše),
- 2,6 % priročnega gradiva znotraj celotne knjižnične zbirke (skupaj 5.898 enot).

Knjižnica je prav tako oblikovala samostojno domoznansko zbirko (konec 2017 je obsegala že 8154 enot in 789 člankov), omogoča pa tudi dostop do elektronskih virov.

---

²⁰ Glej 11. člen.

²¹ Glej točko 4.2.

²² Glede na *Resolucijo 2008* naj bi od tega 85 %, torej 3,4 knjige na prebivalca, dosegla do leta 2011.

²³ Prav tam.

Knjižnica ATL kot celota torej ustreza zaželenemu obsegu gradiva oziroma ga v vseh normiranih postavkah, razen v številu tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v posamezni organizacijski enoti, celo bistveno presega. Glede na obseg jo torej smemo šteti za razvito knjižnico.

8.2.2 Sestava zbirke

8.2.2.1 Priporočena sestava. *Standardi*²⁴ določajo, da naj knjižnica v svoji zbirki vzdržuje razmerje:

- 60 % naslovov strokovnega gradiva in 40 % naslovov leposlovja (to naj bi veljalo tako za mladinsko gradivo kot za gradivo za odrasle) in
- 25 %-30 % naslovov gradiva za mladino.

Strokovna priporočila 2018-2028 pa za knjižnično zbirko priporočajo:

- do 50 % naslovov leposlovnega gradiva v krajevnih knjižnicah in
- praviloma 30 % knjižničnega gradiva za predšolske otroke, šolske otroke in mladostnike.

8.2.2.2 Dosežena sestava. Knjižnična zbirka v Knjižnici ATL je ob koncu 2017 izkazovala razmerje:

- 58,3 % naslovov strokovnega gradiva proti 41,6 % naslovov leposlovja,
- 29,4 % naslovov gradiva za mladino proti 70,6 % naslovov gradiva za odrasle.

8.2.2.2.1 Ugotavljamo torej, da knjižnična zbirka z malenkostnim odstopanjem *ustreza* zaželenemu standardu, zadnjim strokovnim priporočilom pa *popolnoma ustreza*. Za standardom malenkostno zaostaja delež strokovnega gradiva (zlasti gre to na račun manjšega deleža strokovnega *mladinskega* gradiva).

Razlog za takšno razmerje med *naslovi* strokovnega oziroma leposlovnega gradiva je seveda v tem, da je na drugi strani toliko več *izvodov* leposlovnega oz. mladinskega gradiva, največ pa mladinskega leposlovnega gradiva. Razmerje v številu izvodov pa je takšno po eni strani zato, ker je jedro knjižnične zbirke še vedno ostalina »podedovanih« *fondov nekdanjih knjižnic s tega področja iz časov, ko so se zbirke gradile še precej manj načrtno, po drugi strani pa zato, ker hočemo v naši knjižnici tudi z nabavno politiko optimizirati siceršnje zastavljene cilje, v tem primeru zlasti:*

- *spodbujati branje*, to pa je najprej in predvsem mogoče z leposlovnim gradivom, tako da je kar največji delež najbolj iskanega in branega leposlovnega gradiva dostopnega kar največjemu številu (tako mladih kot starejših) bralcev čim prej in na kar največ možnih lokacijah, to pa glede na število manjših podružnic znotraj naše knjižnice še dodatno povečuje število izvodov istega naslova;
- kljub siceršnji medoddelčni izposoji in kroženju zbirke Potujoče knjižnice kar najbolj omogočiti *čimprejšnji dostop do iskanega gradiva na celotnem področju*, ki ga pokriva naša knjižnica, in kar najbolj *spodbujati obisk vseh, tudi najmanjših podružnic* znotraj naše knjižnice;

---

²⁴ Točka 4.3.

- z vsemi sredstvi, torej tudi z ustreznim knjižničnim gradivom, omogočiti in operacionalizirati akcije in projekte ter bibliopedagoške in druge dejavnosti, ki jih znotraj naše knjižnice izvajamo zato, da bi spodbujali branje in splošno bralno kulturo (glej točko 4, zlasti 4.1.3 in 4.2.1);
- privabiti v našo knjižnico *čim več mladih bralcev*, zato jim skušamo postreči z večjim številom izvodov obveznega in priporočenega šolskega branja;
- *širiti* našo *domoznansko zbirko*, to pa zahteva pridobitev večjega števila izvodov istega naslova za ločeno osrednjo domoznansko zbirko v Radovljici in domoznanske »mikrozbirke« v podružnici, kamor to gradivo izrecno gravitira.

9 Splošna izhodišča

9.1 Vrste gradiva

Knjižnica ATL v svoji zbirki zajema:

- knjižno gradivo (knjige in brošure);
- kartografsko gradivo zaenkrat zbiramo samo, kadar se ta pojavlja kot del ali priloga knjižnih izdaj, samostojne karte in zemljevide pa praviloma le takrat, kadar sodijo v domoznansko zbirko;
- od sive (polpublicistične) literature načrtno zbiramo sejno gradivo vseh štirih občin soustanoviteljic; diplomske naloge in disertacije načrtno zbiramo samo v primerih, ko te avtorsko ali tematsko sodijo v domoznansko gradivo; kongresno ipd. gradivo praviloma zbiramo samo v knjižni (monografski) obliki;
- drobnega tiska ne zbiramo;
- neknjižno gradivo: avdio- in videokasete, računalniške diskete,²⁵ CD-je, zvočne knjige, CD-ROM-e, DVD-je, DVD-ROMe, podatkovne baze, elektronske knjige;
- serijske publikacije;
- v omejenem obsegu zbiramo tudi igralne garniture (za bibliopedagoško delo in za priložnosti, ko je treba manjše otroke iz tega ali onega razloga zamotiti) in komplete ročnih/naprstnih igrač (za pravljичne kovčke).

9.2 Jezik gradiva

Poleg slovenskega gradiva zbiramo tudi gradivo v slovenskem, angleškem, nemškem, hrvaškem oziroma srbskem, italijanskem, francoskem, španskem in ruskem jeziku, izdaje v drugih jezikih le izjemoma. V zadnjem času si intenzivneje prizadevamo nekoliko bolj pokrivati jezike s področja Evropske unije (zlasti na slovarskem in slovniškem področju).

9.2.1 Neslovensko **neleposlovno** gradivo dopolnjujemo zlasti:

- s knjižnimi in neknjižnimi izdajami za učenje teh jezikov (slovarjev, glosarjev, konverzacijskih priročnikov, terminoloških vodnikov in priročnikov, slovníc, vadnic, jezikovnih tečajev idr.),
- s turističnimi in kulinaricnimi vodniki,
- s periodičnim tiskom za odrasle (tekoči informativni tisk in nekatera strokovna področja),
- s periodičnim tiskom za mladino (zlasti poljudni naslovi za učenje tujih jezikov po starostnih stopnjah),
- z zvočnim in filmskim gradivom s kar najraznovrstnejših jezikovnih področij.

9.2.2 Neslovensko **leposlovje** dopolnjujemo predvsem s poenostavljenimi berili po starostnih stopnjah, neskrajšane izdaje pa trenutno predvsem v angleščini in nemščini.

---

²⁵ Avdio- in videokasete ter računalniške diskete zdaj praviloma le še hranimo; načrtno jih ne zbiramo več.

9.3 Gradivo glede na datum izida

Pri nakupu se trudimo kar najbolj sproti slediti tekoči produkciji in s tem zagotavljati aktualnost knjižnične ponudbe (takoj ob izidu ali čim prej po tem), iščemo pa tudi starejše, zlasti domoznansko gradivo (zato npr. redno sodelujemo z Bukvarno Radovljica, Trubarjevim antikvariatom in Antikvariatom Glavan v Ljubljani).

9.4 Dolgoročni vsebinski kriteriji za izbor knjižničnega gradiva

9.4.1 Splošno

- V smislu ciljev kulturne politike si z nakupom gradiva prizadevamo spodbujati **branje in pismenost**, dvigovati bralno kulturo ter spodbujati informacijsko pismenost in vseživljenjsko izobraževanje.
- Z nakupom si prizadevamo uporabnikom nuditi kar najbolj **raznoverstno** gradivo v različnih oblikah in ustreznem številu.
- Prizadevamo si zagotoviti dostop do vseh vrst informacij, gradiva in uradnih dokumentov, ki so pomembni za **lokalno** skupnost.
- Prizadevamo si zagotoviti spodbudne razmere za ustvarjalnost, povezovanje kulture, izobraževanja in znanosti.
- Izbiramo zlasti vsebinsko sodobno in literarno, umetniško oziroma strokovno **kakovostno** gradivo, kvalitetno prevedena dela, kadar gre za prevode.
- Redno spremljamo slovensko knjižno produkcijo za mlade in odrasle. Da bi prispevali h krepitvi razvoja slovenskega jezika in uveljavljanju nacionalne identitete, smo pri nakupu gradiva pozorni zlasti na **slovensko izvorno ustvarjalnost**; zlasti spodbujamo zanimanje ter poznavanje vrhunskih del slovenskih avtorjev s področja leposlovja in humanistike in v ta namen v nakup vključujemo **vsaj 15 odstotkov naslovov publikacij v javnem interesu** (tkim. subvencioniranega gradiva). Z nakupom še posebej skrbimo za promocijo **nagrajenih** slovenskih avtorjev (to gradivo opremljamo z nalepkami, seznam nagrad in nagrajencev predstavljamo na domači strani, nanje opozarjamo s posebnimi bralnimi znamenji).
- Na leposlovnem in neleposlovnem področju si prizadevamo za ustrezen delež **zahtevnejše** literature in drugega gradiva, »klasičnih«, reprezentativnih, nagrajenih ali kako drugače uveljavljenih del in avtorjev domače in svetovne ustvarjalnosti.
- Načrtno iščemo gradivo in informacije, s katerimi bomo dopolnjevali **domoznansko zbirko**. Pri tem iščemo tako novoizdano kot tudi starejše, antikvarno gradivo, zlasti gradivo o zgodovini, zemljepisu, etnografiji, kulturi ipd. domoznansko relevantnega področja, pa tudi gradivo, ki so ga ustvarili avtorji s tega področja. Že pridobljeno gradivo s tega področja skušamo dopoljevati z dodatnimi izvodi istega naslova za ločeno osrednjo domoznansko zbirko v Radovljici in domoznanske »mikrozbirke« v podružnici, kamor to gradivo izrecno gravitira.
- Z nakupljenim gradivom spodbujamo **smotrno izrabo prostega časa**.
- Pri nakupu dajemo prednost gradivu, ki podpira **dialog med kulturami**.
- Prizadevamo si za **celostno ohranjanje pisne kulturne dediščine** (z nakupom primerne števila reprintov, faksimilnih izdaj in reprodukcij poglavitnih del in s pripravami na digitalizacijo relevantnega gradiva).
- Kupujemo in naročamo **periodični** tisk različnih strokovnih in leposlovnih področij za vse populacije.
- Vseskozi se trudimo za **posodabljanje** knjižnične zbirke na vseh medijih.

9.4.2 Dodatni vsebinski kriteriji za izbor *knjižnega leposlovnega gradiva*

- Z nakupom še posebej skrbimo za promocijo **nagrajenih slovenskih** avtorjev in del s področja leposlovja, ki štejejo med **publikacije v javnem interesu** (vsaj 15 odstotkov naslovov, izdanih v tekočem letu).
- Zlasti pri izboru primerne leposlovja upoštevamo večji delež **ženskega** prebivalstva.
- Z zadostnim deležem spominske, dnevniške, kroniške ipd. literature (zlasti izdaj z večjim tiskarskim stavkom) smo pozorni na potrebe **starejšega prebivalstva**.
- Glede na velik delež **kmečkega** prebivalstva skušamo tem streči tudi z zadostnim deležem leposlovnega gradiva s kmečko, domačijsko ipd. tematiko,
- Glede na večji delež **predšolske** mladine in **mlajših osnovnošolcev** v zadnjih letih povečujemo priliv gradiv za najmlajše, zlasti kartonk in vseh mogočih igralnih knjig, predvsem pa kvalitetnih slikanic, slikopisov in knjig z velikimi tiskanimi črkami.
- Dodatno mislimo na tematsko leposlovno gradivo, s katerim strežemo **vzgojiteljicam** (npr. slikanice in zgodbice za akcijo Z nahrbtnikom v knjižnico) in **učiteljicam**, hkrati pa na podobno gradivo, ki ga strokovni delavci Knjižnice ATL potrebujemo za svojo **bibliopedagoško** dejavnost v vrtcih in na šolah.
- Posebej smo pozorni na potrebe **pred- in prvošolskih** otrok, ki ravno začenjajo brati samostojno, hkrati pa na potrebe **srednješolcev** v obdobju, ko jih zanimanje za branje v veliki meri začenja minevati.
- Dovolj primerne leposlovja skušamo izbrati tudi za precejšni delež **manj izobraženega** prebivalstva.
- **Šolajoči se**, v zadnjem času pa tudi **predšolski mladini** skušamo streči s čim večjim številom izvodov obveznega, priporočenega in še posebej maturitetnega šolskega branja ter (slovenskih in drugojezičnih) šolskih in predšolskih bralnih značk (Finžgarjeva, Oxfordove in Epicentrove bralne značke; Knjigobube, Ostržek, Eko bralna značka ipd.).
- Za **domoznanske** potrebe posebej iščemo po eni strani leposlovno gradivo krajevnih avtorjev, po drugi pa dela, kjer se domoznansko relevantni kraji pojavljajo v leposlovju. Že pridobljeno gradivo s tega področja skušamo dopolnjevati z dodatnimi izvodi istega naslova.

9.4.3 Dodatni vsebinski kriteriji za izbor *knjižnega neleposlovnega gradiva*

- S primernim izborom stvarnega, neleposlovnega oziroma strokovnega gradiva hočemo gojiti zavesti o kulturni dediščini in pomenu umetnosti, znanstvenih dosežkov in inovacij.
- Kolikor toliko enakomerno skušamo pokrivati vse UDK-skupine (od 0 do 9).
- Z nakupom še posebej skrbimo za promocijo vrhunskih del **slovenskih** avtorjev s področja **humanistike**, ki štejejo med **publikacije v javnem interesu** (vsaj 15 odstotkov naslovov, izdanih v tekočem letu).
- S primernim izborom stvarne literature podpiramo individualno, lastno (vseživljenjsko) ter izjemoma tudi formalno **izobraževanje** na vseh stopnjah.
- S primernim strokovnim gradivom hočemo pomagati pri razvijanju informacijske pismenosti in uveljavljanju večšin **računalniškega opismenjevanja**.
- Na področju **računalništva** še zlasti skrbimo tudi za primerno aktualnost gradiva.

- Pri izbiri poljudno strokovne literature, namenjene **osnovno-** in **srednješolcem**, iščemo zlasti gradivo, primerno za nabiranje informacij za sestavo projektnih nalog, plakatov, seminarских in raziskovalnih nalog ipd. Ker so te ciljne teme ponavadi dokaj konkretne in specifične, dajemo znotraj tovrstnega gradiva prednost naslovom, ki zadevno področje pokrivajo podrobneje in v globino, nekoliko pa se omejujemo pri nakupu gradiva, ki zelo na splošno, pregledno in samo enciklopedično zajema najširša področja znanja.
- Pri iskanju in izbiri gradiva iz prejšnje alineje imajo prednost naslovi, ki ob ustrezni besedilni obravnavi tematike strežejo tudi s primerno bogatim in likovno kakovostnim **slikovnim, tabelaričnim, grafnim** in podobnim prikazom te tematike.
- Z zadostnim deležem gradiva za potrebe tretjega življenjskega obdobja in premagovanje starostnih težav smo pozorni na potrebe **starejšega prebivalstva**.
- Precejšnemu deležu **manj izobraženega** prebivalstva skušamo streči z večjim poudarkom na srednješolski ravni učnega in študijskega gradiva, zlasti takšnega, ki omogoča dodatno nadaljevalno samoizobraževanje.
- Za potrebe **brezposelnih** zbiramo gradivo, ki lahko pomaga iskalcem zaposlitve, pomaga pri dodatnem izobraževanju in prekvalifikaciji in pomaga iskati praktične rešitve za izhod iz recesije.
- S primernim strokovnim gradivom hočemo pomagati **vzgojiteljskemu** in **učiteljskemu** kadru, ki to potrebuje za svoje dodatno izobraževanje (v zadnjem času je izrazito naraslo povpraševanje po pedagoškem, didaktičnem in splošnem vzgojeslovnem gradivu) in pri delu z otroki (npr. tematsko stvarno gradivo za akcijo Z nahrbtnikom v knjižnico), hkrati pa strokovnim delavcem Knjižnice ATL, ki podobno gradivo potrebujemo za svojo bibliopedagoško dejavnost v vrtcih in na šolah.
- Na potrebe Srednje ekonomske in Srednje gostinske **šole** v Radovljici po potrebi mislimo z dodatnim izborom gradiva s področja družbenih ved, ekonomije, marketinga, menedžmenta, gostinstva in turizma, na potrebe Visoke gostinske šole na Bledu izjemoma z izborom kvalitetnih turističnih vodnikov, zlasti z domačim in tujejezičnim gradivom o domačih pokrajinskih ter nacionalnih kuhinjah po svetu, večjim deležem tujejezičnega gradiva o trženju v turizmu ipd., na potrebe Poslovne šole Bledu pa izjemoma z izborom morebitnega dodatnega tujejezičnega gradiva s poslovnega področja.
- Potrebam domačih in tujih **turistov** na našem področju namenjamo čim širši izbor turističnega, vodniškega in splošno informativnega gradiva o naših krajih (v slovenščini in - kadar je to mogoče - v angleščini, nemščini ter italijanščini). Nanje mislimo tudi s tujejezično periodiko.
- Glede na goratost naših krajev skrbimo za izdaten izbor **plezalnih vodnikov**, izjemoma tudi za nekaj več kartografskega gradiva v ta namen, glede na varovana naravna območja (Triglavski narodni park, javni zavod TNP Bled) in aktualno okoljevarstveno dejavnost na našem področju pa na gradiva z **okoljsko** tematiko.
- Načrtno iščemo tako novoizdano kot tudi starejše, antikvarno **domoznansko** gradivo s področja zgodovine, zemljepisa, etnografije, arhitekture ipd. domoznansko relevantnega področja, pa tudi strokovno gradivo, ki so ga ustvarili avtorji s tega področja. Če pridobljeno gradivo s tega področja skušamo dopolnjevati z dodatnimi izvodi istega naslova.

9.4.4 Dodatni vsebinski kriteriji za izbor *neknjižnega* gradiva

9.4.4.1 Z nakupom **zvočnih posnetkov** sledimo zlasti domači produkciji. Prednost imajo mladinske izdaje (otroške pravljice in pesmi), zvočne knjige, domače etnomuzikološko gradivo, klasična ustvarjalnost domačih glabenikov in skladateljev in kvalitetnejše izdaje popularne zabavne glasbe. Glede na strukturo prebivalstva in domoznanske potrebe (Begunje z Avseniki) odmerjamo primeren delež zvočnega gradiva tudi narodnozabavnim glasbenim izdajam. Izrecno smo pozorni na zvočno gradivo za učenje slovenščine kot tujega jezika.

Pri tujih glasbenih izdajah skušamo primerno pokrivati vse glasbene zvrsti (klasično glasbo, jazz, etnično in folklorno glasbo držav, dežel in ljudstev po svetu, pop & rock, country & western, blues, soul, alternativo, dance, hiphop, reggae, tehno, new age in meditativno glasbo, vokalno in instrumentalno glasbo, filmsko glasbo). Pri popularni zabavni glasbi, ki je glede na svetovno produkcijo seveda najštevilnejša, sicer skušamo slediti tekočemu dogajanju na glasbenem prizorišču, vendar se pri tem intenzivneje trudimo zbirati gradivo, ki bo tvorilo trajnejšo fonotečno zbirko in ne bo streglo samo trenutnim glasbenim muham.

Z zadostnim izborom zvočnih knjig in drugega zvočnega gradiva izrecno mislimo tudi na potrebe slepih in slabovidnih.

9.4.4.2 Pri nakupu **elektronskih virov** mislimo zlasti na gradivo za učenje tujih jezikov in na izobraževalno, didaktično gradivo za mladino. Od računalniških iger zajemamo (poleg gradiva, ki izhaja kot priloga naročenih tekočih publikacij) zlasti kvalitetnejše izdaje v slovenščini. Z naročnino na IUS-INFO, TAX-FIN-LEX in podobne, zlasti pravno-finančne podatkovne baze, v sodelovanju z OK Kranj pa z vključevanjem v slovarske, enciklopedične ipd. referenčne baze (trenutno npr. Oxford Reference Online, Oxford English Dictionary, Grove Art Online, Grove Music Online, Encyclopaedia Britannica Online, Science Direct, EbscoHost, Who is who & Who Was Who) in elektronske izdaje domačih in tujih časopisov (npr. Večer, Uradni list, založba Elsevier) našim uporabnikom omogočamo dostop do tovrstnih informacij z javnih računalnikov v naših knjižnicah.

9.4.4.3 Pri nakupu **videoposnetkov** zdaj zbiramo samo še DVD-je (videokasete le še hranimo), izbiramo pa zlasti:

- slovensko produkcijo,
- mladinsko produkcijo,
- sinhronizirano gradivo,
- poučno, izobraževalno, didaktično gradivo,
- videoposnetke, nastale po knjižni predlogi, ki že obstaja v naši zbirki,
- filme in filmske ustvarjalce (režiserje in igralce) s filmskimi nagradami,
- filmsko produkcijo z višjimi kvalitativnimi ocenami (npr. v Imdb) in večjo oziroma trajnejšo umetniško vrednostjo,
- fono- in videograme, s katerimi skušamo premoščati nebralno obdobje oziroma vrzel v zanimanju za branje, zlasti pri srednješolski mladini.

Blue rayev zaenkrat še ne zbiramo.

9.5 Dolgoročni formalni kriteriji

- Osnovnošolskih **učbenikov** praviloma ne kupujemo, razen če z njimi zapolnujemo primanjkljaj v katerem od segmentov poljudno strokovne literature za mladino; delno to velja tudi za srednješolske učbenike.
- Delovnih zvezkov, vaj in podobnega gradiva, namenjenega izpolnjevanju, reševanju ali

- kakršnemu koli vpisovanju ali drugačnemu vnosu podatkov navadno **ne** kupujemo.
- **Ne** kupujemo gradiva, ki je namenjeno lepljenju, izrezovanju, barvanju, risanju in podobnemu. Zgolj v omejenem obsegu (največkrat za interno rabo v okviru pravljicnih uric ipd.) kupujemo postavljanke, izvlečenke, pop-up slikanice, premične knjige in podobno gradivo, ki se s pogosto rabo hitro strgajo, pomečkajo ali kako drugače poškodujejo.
  - Kjer je to mogoče, se izogibamo tiskanemu gradivu v spiralni vezavi ali fasciklih (navadno primerno le za prezenčno izposajo).
  - **Kartonke** navadno kupujemo v omejenih količinah in si pri tem še izraziteje pomagamo z medoddelčno izposajo.
  - Pri **otroških** knjigah in slikanicah imajo prednost izdaje z velikimi tiskanimi črkami, uganke, slikopisi in knjige, prilagojene otrokom z dislektičnimi motnjami branja (gradivo z ustreznim črkovnim tipom, samo levostransko poravnavo besedilnega bloka, ustrezno barvo papirja, primernimi ilustracijami, primerno težavnostjo besedil in ustreznim besednim naborom).
  - Zlasti pri nakupu leposlovja smo pozorni na to, da je primeren delež gradiva natisnjen z dovolj velikim tiskarskim stavkom, da je berljiv tudi za **starejše in slabovidne**.
  - Na potrebe slepih in slabovidnih mislimo tudi z zadostnim izborom zvočnih knjig in drugega zvočnega gradiva.
  - Kadar lahko pri leposlovnih knjigah, zlasti romanih, pa tudi pri strokovnih knjigah, za katere se ve, da bodo pogosto v rabi, izbiramo med trdo in mehko platničeno izdajo, kupujemo praviloma **trdo platničene** knjige, zato da preprečimo prehitro obrabo.
  - Pri knjižnem gradivu imajo prednost izdaje, ki imajo v **prilogi** še neknjižno verzijo na drugih medijih (CD, CD-ROM, DVD, DVD-ROM).
  - Pri nakupu knjižničnega gradiva se poleg drugih kriterijev trudimo držati tudi tega, da z njim kar najbolj reprezentativno pokrivamo produkcijo čim številnejših slovenskih založnikov in s tem več kot preseči formalni kriterij, da naj bi bile v nakupu zastopane publikacije vsaj 50 slovenskih založb.

10 Dostopnost gradiva

V Knjižnici ATL si na različne načine prizadevamo doseči, da bi bilo naše knjižnično gradivo kar najbolj in kar najbolj enako dostopno vsem prebivalcem na območju knjižnice.

10.1 Dostopnost za člane in uporabnike. Knjižnica ATL vsem svojim obiskovalcem in uporabnikom omogoča vse brezplačne osnovne storitve znotraj knjižnice, članom pa tudi vse druge osnovne storitve, kakor jih določa *Uredba o osnovnih storitvah knjižnic* (v nadaljevanju *Uredba*),²⁶ zlasti torej tudi izposojajo gradiva na dom. Člani do 18. leta starosti in brezposelni članarine ne plačujejo. Dodatno dostopnost zagotavlja s tem, da si lahko člani z enotno izkaznico izposojajo gradivo na dom v vseh krajevnih knjižnicah znotraj Knjižnice ATL.

S pestrostjo, aktualnostjo, obsegom, sestavo in kakovostjo knjižnične ponudbe skušamo privabiti čim več (novih) članov in obiskovalcev knjižnice, hkrati pa povečati pogostnost obiskov in obseg izposojenega gradiva.

V letu 2017 smo dosegli 24,92-odstotno **včlanjenost** lokalnega prebivalstva in 7,78 **obiskov** na vsakega prebivalca. (Odstotek včlanjenega prebivalstva je nižji od slovenskega povprečja zato, ker ne ločujemo med individualnimi in družinskimi izkaznicami, tako da si gradivo z isto izkaznico dejansko izposojata 2,5 člana istega gospodinjstva. Vir: Nina Škufca, *Privabljanje neuporabnikov Knjižnice Antona Tomaža Linhartaradovljica* : diplomsko delo. Ljubljana, 2013. Str. 33, 34). Hkrati si je v tem času vsak prebivalec (statistično) **izposodil** kar 20,002 izvodov gradiva (zadnji podatek za slovensko povprečje je 14,47 izposojenih enot na prebivalca), to pa je spet pomenilo, da se je vsak izvod gradiva v naši zbirki izposodil 3,07-krat (**obrat**).

10.2 Odprtost. Knjižnica ATL ima poleg osrednje (matične) v Radovljici še 10 organizacijskih enot. Dostopnost gradiva si prizadevamo doseči s čim večjo odprtostjo vseh enot znotraj Knjižnice ATL. Vse enote so skladno z določilom *Uredbe* o minimalnem obsegu obratovalnega časa²⁷ odprte stoodstotno, tri največje enote pa to določbo celo presegajo.

Številčno je to v letu 2017 pomenilo, da so bile vse naše enote skupno odprte 9.780,ur, kar je zneslo 0,28 ure na vsakega prebivalca na našem področju.

10.3 Knjižnica ATL z obdelavo gradiva aktivno sodeluje v **vzajemnem katalogu** in s tem skrbi za to, da so informacije o gradivu dostopne takoj. Do vzajemnega kataloga imajo (poleg OK) dostop tudi vse organizacijske enote.

10.4 Knjižničarji in knjižničarke skrbijo za to, da gradivo, ki ga katalogiziramo in inventariziramo v matični enoti v Radovljici, **redno in sproti** (vsaj tedensko) razvozijo v vse enote znotraj Knjižnice ATL.

10.5 Za dostopnost gradiva skrbimo tudi s **prostim pristopom** do gradiva v vseh naših enotah. Veliko večino gradiva so si člani lahko izposodili tudi na dom, prezenčni izposoji je bilo leta 2017 namenjeno le 2,6 % priročnega gradiva znotraj celotne knjižnične zbirke (skupaj 5.898 enot).

---

²⁶ Uradni list RS, št. 29/2003 z dne 21. 3. 2003, 3.-11. člen.

²⁷ 13. člen.

10.6 Enakomerna dostopnost po krajih. V Knjižnici ATL skrbimo za to, da je gradivo enakomerno dostopno vsem prebivalcem na območju knjižnice.

10.6.1 Lociranje gradiva. Najprej skrbimo za to, da je knjižnično gradivo čim bolj enakomerno razporejeno po vseh 11 enotah znotraj Knjižnice ATL. Po **vrstah** je razporejeno:

- Osrednja knjižnica (Radovljica): knjige, periodika, avdiokasete, CD-ji, CD-ROM-i, DVD-ji
- Knjižnica Blaža Kumerdeja Bled: knjige, periodika, avdiokasete, CD-ji, CD-ROM-i, DVD-ji, videokasete
- Knjižnica Bohinjska Bistrica: knjige, periodika, avdiokasete, CD-ji, CD-ROM-i, DVD-ji, videokasete
- Knjižnice Begunje, Brezje, Kropa, Lesce (Občina Radovljica); Bohinjska Bela, Zasip, (Občina Bled); Zgorne Gorje (Občina Gorje); Srednja vas, Stara Fužina (Občina Bohinj): knjige, periodika, videokasete, DVD-ji

Količinsko je nakup gradiva praviloma sorazmerno porazdeljen takole (ključ je število prebivalcev):

- 53 % ga razporedimo po enotah na področju Občine Radovljica,
- 24 % po enotah na področju Občine Bled,
- 15 % po enotah na področju Občine Bohinj,
- 8 % v knjižnici Občine Gorje,

Približno 15,9 % gradiva znotraj celote obsega t. i. **potujoča knjižnica**. To je zbirka, ki je namenjena manjšim knjižnicam (odprtim 1x ali 2x na teden, po potrebi pa tudi vsem ostalim). S tem zagotavljamo, da imajo uporabniki na celotnem področju Knjižnice ATL, tudi v manjših krajih in manjših knjižnicah z manjšimi knjižničnimi zbirkami, na razpologo čim širši izbor gradiva.

10.6.2 Dostopnost omogočamo tudi s tem, da si lahko člani z **enotno izkaznico** izposojajo gradivo na dom v vseh krajevnih knjižnicah znotraj Knjižnice ATL.

10.6.3 Po drugi strani tudi knjižničarji in knjižničarke (kolikor le sami zmorejo glede na to, da za to nimamo službenega vozila ne za to zaposlenega delavca) skrbijo za **medoddelčno izposajo**.

10.7 Da bi uporabnikom naše knjižnice omogočili dostop do kar največjega števila informacij in informacijskih virov, redno **sodelujemo** tudi z **drugimi knjižnicami** znotraj slovenskega knjižničnega sistema. Najtesneje smo povezani s knjižnicami na Gorenjskem in z njihovo osrednjo območno knjižnico v Kranju. Dostop do informacij in informacijskega gradiva pospešujemo zlasti z redno in ažurno **medknjižnično izposajo**.

11 LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Knjižnica ATL bo tudi v letu 2019 dopolnjevala svojo knjižnično zbirko z letnim prirastom knjižničnega gradiva. Tega načrtujemo v okvirih vsebinskih kriterijev naše nabavne politike in skladno s cilji, ki jih z nakupom želimo doseči. Zato v načrtu najprej navajamo cilje in kriterije, ki smo se jih držali pri sestavi načrta, potem pa predstavljamo in utemeljujemo predvideni obseg in sestavo letnega prirasta skupaj z načrtom dostopnosti tega gradiva.

11.1 Cilji

11.1.1 Knjižnica ATL bo z nakupom gradiva v letu 2019 še naprej sledila ciljem, s katerimi bo uresničevala **temeljne naloge**, ki jih ima kot splošna knjižnica, še zlasti pa **ciljem in smernicam**, ki se jih že vrsto let trudi uresničevati s svojo nabavno politiko.

11.1.2 Znotraj tega bomo v največji mogoči meri upoštevali:

- **informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja,**
- **razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti in**
- **uvajanje enake dostopnosti aktualnega knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju naše knjižnice.**

11.1.3 Natančneje so te naloge, cilji in smernice opredeljeni v 2. točki tega dokumenta, zlasti v točki 2.2, še konkretnije in podrobneje pa v 3. točki, kjer opredeljujemo cilje, ki si jih zastavljamo z mislijo na točno določene zdajšnje in potencialne uporabnike naše knjižnice.

11.2 Ciljna javnost

11.2.1 Z načrtovanim nakupom knjižničnega gradiva bomo v največji mogoči meri upoštevali:

- **značilne potrebe okolja**, ki ga Knjižnica ATL s svojo dejavnostjo servisira,
- **posebne potrebe** tega okolja in
- zlasti potrebe **brezposelnega prebivalstva** na tem področju,

ob tem pa skrbeli, da bodo ugotovljene informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne **potrebe vseh** uporabnikov in vse lokalne skupnosti **zadovoljene enako dobro**.

11.2.2 Spolska, starostna, izobrazbena in socialna **struktura prebivalstva**, ki mu skušamo streči s svojimi dejavnostmi, torej tudi z oblikovanjem in vzdrževanjem svoje zbirke, v prihajajočem letu ostaja enaka, kot jo ugotavljamo in opredeljujemo v 3. točki pričujočega dokumenta (zlasti 3.1). Enak ostaja tudi nabor **ustanov in organizacij** ter **skupin s posebnimi potrebami** v naši lokalni skupnosti, na potrebe katerih bomo še posebej pozorni pri nakupu gradiva (glej 3.2 in 3.3).

11.3 Načrtovani programi in dejavnosti

11.3.1 V letu 2019 bomo nadaljevali z že zastavljenim programom znotraj- in zunajknjižničnih dejavnosti, ki jih Knjižnica ATL redno uresničuje že vrsto let.

11.3.2 Z njimi si bomo v največji mogoči meri prizadevali spodbujati predvsem:

- **branje in bralno kulturo,**
- **vseživljenjsko izobraževanje,**
- **smotrno izrabo prostega časa,**
- **promocijo knjižničnih zbirk in**
- **zanimanje za domoznansko tematiko.**

11.3.3 Očrt vseh dejavnosti je predstavljen v 4. točki pričujočega dokumenta in njeni prilogi (Podrobni pregled programov in dejavnosti Knjižnice ATL).

11.4 Vsebinski kriteriji

11.4.1 Glede vrste, jezika in datuma izida gradiva, ki ga bomo kupovali v letu 2019, se bomo držali splošnih smernic, ki jih zarisujemo v točkah 9.1-9.3 pričujočega dokumenta.

11.4.2 Ob tem si bomo vseskozi v največji mogoči meri prizadevali za **aktualnost** knjižničnega gradiva.

11.4.3 Še naprej si bomo v največji mogoči meri prizadevali, da bo to gradivo zastopano na kar najbolj **različnih medijih** (primerjaj 9.1, 9.4.1 in 9.4.4), pri čemer se bomo kar najbolj držali določil Standardov (90 % tiskanih medijev in 10 % neknjižnega gradiva).

11.4.4 Pri nakupu gradiva bomo zlasti pozorni na **slovensko izvorno ustvarjalnost**, zlasti na visoko kakovostna dela s področja leposlovja in humanistike. Zato bomo v ta namen **v vsako organizacijsko enoto** vključili **vsaj 15 odstotkov naslovov publikacij v javnem interesu** (tkim. subvencioniranega gradiva) s seznama publikacij, katerih izdajo v zadnjem letu finančno podpira Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture, skrbeli pa bomo tudi za to, da bomo kar najbolj reprezentativno pokrivali

produkcijo čim številnejših slovenskih založnikov (v vsakem primeru več kot 50 slovenskih založb; več o tem glej 5. točko pričujočega dokumenta).

11.4.5 Z nakupom v letu 2019 se bomo trudili tudi za **posodabljanje knjižnične zbirke na vseh medijih**, tako da bo v njem kar najbolj **zastopano gradivo različnih vrst, oblik in dostopnosti**, pri čemer se bomo ravno tako držali določil Standardov o razmerju med tiskanimi mediji in neknjižnim gradivom.

11.4.6 Prav tako se bomo še naprej držali **dolgoročnih vsebinskih in formalnih kriterijev** za izbor gradiva, ki jih navajamo v točkah 9.4 in 9.5.

11.4.6.1 Znotraj teh kriterijev se bomo v največji mogoči meri trudili upoštevati **zastopanost različnih tematskih oziroma predmetnih področij**.

11.4.6.2 Poleg naštetega se bomo v letu 2019 držali še dodatnih **kratkoročnih kriterijev**, ki jih navajamo v nadaljevanju.

a) Pri knjižnem leposlovnem gradivu bomo z nakupom dodatnih izvodov in z iskanjem morebitnih sponzorjev in darovalcev skrbeli za potrebe v letu 2010 zaživelega **bralnega kluba** *Ta veseli knjižni svet*.

b) S standardnimi naslovi **slovenskih avtorskih slikanic** bomo skušali še izdatneje popolniti zbirke manjših (vaških) knjižnic.

c) Načrtno bomo začeli nabirati leposlovna dela (za začetek zlasti otroške slikanice) v **jezikih** držav članic **Evropske skupnosti** (vsaj po kak naslov za vsak jezik).

č) Še bolj sistematsko bomo zbirali nove naslove za rastočo, zlasti mladinsko **stripoteko**. Odvisno od sredstev in ponudbe na trgu bomo zbirko še bolj širili s tujejezičnimi (ne samo angleškimi) in antikvarnimi oziroma zbirateljskimi izdajami (Trubarjev antikvariat, Strip-art-nica).

d) Večji poudarek kot do zdaj bomo namenjali kartonkam, igralnim knjigam in slikopisom za **predšolske** otroke, tako da bodo večji delež tega gradiva prejele tudi manjše enote. Pri kartonkah bomo zlasti iskali gradivo s fantovsko tematiko (avtomobili, delovni stroji, kmetijska mehanizacija, gasilska oprema ipd.), ker je trenutno nekoliko v manjšini.

e) Glede na trenutno sestavo obstoječe knjižnične zbirke bomo intenzivno iskali **mladinsko neleposlovno** gradivo, zlasti gradivo s področja etike, državljsanske vzgoje, čim podrobnejšega gradiva o živalstvu in rastlinstvu, o podnebnih spremembah in varstvu okolja ter čim raznovrstnejšega gradiva o Evropski skupnosti.

f) Pri **avdiogradivu** bomo poleg rednega nakupa še zlasti iskali zvočne zapise (zlasti CD-je) klasičnih del svetovno uveljavljenih pravljicarjev in temeljnih pravljicnih del slovenskih avtorjev. Z njimi bomo še zlasti skušali nadomestiti že obrabljeno obstoječe gradivo in z njimi nekoliko bolj založiti tudi manjše enote. Od siceršnjih glasbenih zvrsti bomo skušali zbirko nekoliko bolj obogatiti z novimi naslovi klasične in moderne resne glasbe (zlasti domačih avtorjev). Če bodo sredstva to dopuščala, bomo skušali obnoviti obstoječo zbirko jezikovnih tečajev na fonogramih in jo še dopolniti zlasti s podobnimi tečaji za še nepokrite jezike držav članic Evropske skupnosti.

g) Tudi pri **videogradivu** bomo intenzivneje dopolnjevali zbirko in nadomeščali obrabljene izvode s filmskimi verzijami klasičnih del svetovno uveljavljenih pravljicarjev. Pri

tem bomo glede na možnosti ravno tako skušali nekoliko bolj založiti tudi manjše enote. Še načrtnjeje kot do zdaj pa bomo iskali tudi naslove filmskih priredb knjižnih naslovov, ki jih že hranimo v naši zbirki, in z njimi dopolnjevali seznam s ponudbo filmov, nastalih po knjižni predlogi.

h) Pri **elektronskih virih** bomo še intenzivneje iskali naslove poučno-didaktičnega gradiva (na ravni in z zahtevnostjo Svarogovih izdaj). Če bodo sredstva to dopuščala, bomo skušali obnoviti obstoječo zbirko jezikovnih tečajev na CD-ROMih in jo še dopolniti zlasti s podobnimi tečaji za še nepokrite jezike držav članic Evropske skupnosti. Zlasti intenzivno bomo nadaljevali z dopolnjevanjem zbirke z elektronskimi knjigami.

i) Spet bomo še načrtnjeje sledili ponudbi kompletov ročnih in naprstnih **lutk**, tako da bomo lahko razširili in obogatili našo ponudbo pravljčnih kovčkov.

j) Znotraj stvarne, **neleposlovne** literature bomo skušali še intenzivneje popolniti naslednja **tematska** področja:

- Znotraj *skupine 0* bomo še zlasti pozorni na gradivo s področja razvoja pisave in knjige, področja bibliotekarstva in knjigarstva ter na vseh vrst »praktične spisovnike« (navodilnike za pisanje seminarških, diplomskih ipd. nalog). Med filozofskimi deli ima prednost reprezentativno gradivo (na ravni zbirk Philosophica ZRC, Analecta, Filozofska knjižnica SM, Claritas).

- Znotraj *skupine 004* bomo med računalniško-informacijsko literaturo večjo pozornost namenjali splošno uporabnim programom in aplikacijam, od operacijskih sistemov (Microsoft Windows, OS X, Linux), antivirusnih programov, pisarniških orodij (Microsoft Office, Open Office), grafičnih orodij (CorelDraw, Photoshop) do spletnih jezikov in orodij (HTML, PHP, ASP). Pozorni bomo tudi na knjige s poudarkom na teoriji (npr. osnove omrežij, kako deluje računalnik). Predvsem pa bomo skušali kar najbolj aktualno slediti novostim s tega področja.

- Znotraj *skupin 10/19* (zlasti *17*) bomo še zlasti pozorni na študijsko gradivo in gradivo s področja aktualnih etičnih vprašanj (npr. strpnost do drugačnosti, evtanazija, smrtna kazen, abortus, iskanje življenjskega smisla). Glede na povečano produkcijo znotraj *skupine 133* v zadnjih letih pa bomo tu po drugi strani kriterije zaostri in postrožili.

- Znotraj *skupine 159.9* bomo še zlasti pozorni na študijsko gradivo in gradivo s področja osebnostne rasti, boljše samopodobe in boljše medosebne idr. komunikacije. Glede na povečano in ne vedno najkakovostnejšo produkcijo s področja poljudne uporabne psihologije bomo tudi tu kriterije postrožili in poostri.

- Znotraj *skupine 2* se bomo trudili za enakovrednejše obravnavanje različnih religijskih in duhovnostnih smeri in gibanj, s poudarkom na aktualnih praktičnih potrebah naših uporabnikov (npr. spremljanje umirajočih, prebolevanje izgube v družini, medkonfesijska strpnost) in priročnikih za laično teologijo (na ravni zbirk KUD Logos, Hieron, Sidro).

- Znotraj *skupine 30/316* bomo še vedno nekoliko skrbneje iskali gradivo s področja statistike, medosebnega komuniciranja, medkulturnega dialoga in medkulturnih študij, kulturnih razlik, družbenih sprememb, družbenih vrednot in sociologije kulture.

- Znotraj *skupine 33* bomo še zlasti pozorni na gradivo o trajnostnem turizmu, ekoturizmu, sonaravnem razvoju turizma in destinacijskem managementu ter na gradivo, ki pomaga iskalcem zaposlitve in vsem, ki iščejo praktične rešitve za izhod iz recesije.

- Znotraj *skupine 34* bomo še zlasti pozorni na gradivo s področja človekovih, avtorskih in potrošniških pravic ter s področja evropskega prava.

- Znotraj *skupine 37* bomo posebno iskali gradivo s področja spodbujanja branja, bralne kulture, pismenosti in vseživljenjskega izobraževanja ter vzgoje za večjo strpnost in premagovanje vseh vrst odvisnosti. Pri tem bomo mislili tudi na gradivo, po katerem v

zadnjem času pogosteje povprašujejo vzgojitelji in pedagogi za svoje dodatno izobraževanje, in na gradivo, ki ga Knjižnica ATL potrebuje za bibliopedagoško dejavnost v vrtcih in šolah.

- Znotraj *skupine 39* bomo posebno iskali narodopisno gradivo z lokalnega področja (ljudske noše, obujanje krajevnih šeg in običajev) in gradivo o kulturi (zlasti protokolarnega) lepega vedenja.

- Znotraj *skupine 50* bomo zlasti pozorni na gradivo s področja ekologije in varstva okolja.

- Znotraj *skupine 51/54* bomo zlasti pozorni na študijsko gradivo iz matematike, fizike in kemije (maturitetne in druge srednješolske zbirke nalog in vaj), s področja astronomije pa zlasti na gradivo, ki obravnava naše Osončje.

- Znotraj *skupine 55/56* bomo zlasti pozorni na gradivo s področja krasosolovja, gorskega sveta, visokogorskega krasa, meteorologije in jamarstva.

- Znotraj *skupine 57* bomo zlasti pozorni na gradivo s področja mikrobiologije, biokemije in genetike.

- Znotraj *skupine 58 in 59* bomo še zlasti pozorni na rastlinske (travniške rastline, drevesa, alpsko rastlinje) in živalske ključe ter podobne klasifikacijske priročnike, kakršne išče šolska mladina, ter na gradivo o ekosistemih in ogroženih živalskih in rastlinskih vrstah.

- Znotraj *skupine 61* bomo še zlasti pozorni na gradivo s področja prehrane dojenčka, gerontologije oziroma tretjega življenjskega obdobja, stresa, izgorevanja na delovnem mestu, zdravstvene nege in anatomije.

- Znotraj *skupine 62* bomo zlasti pozorni na gradivo s področja alternativnih energijskih virov, navtike, gradbeništva in prevoznih sredstev. V poštev prihaja tudi nekaj več tujejezične literature.

- Znotraj *skupine 63* bomo pozorni na potrebe lokalnega kmečkega prebivalstva (zadnje čase je opazno povečano povpraševanje po gradivu o biodinamičnem vrtnarjenju in kompostiranju) in lastnikov hišnih ljubljencev.

- Znotraj *skupin 005/657/659* bomo še zlasti iskali gradivo o planiranju, človeških virih, podjetništvu, poslovni kulturi ter poslovnem bontonu in protokolu.

- Znotraj *skupine 74* bomo še nekoliko bolj pozorni na (tudi tujejezične) praktične priročnike s področja uporabnih umetnosti in umetnih obrti.

- Znotraj *skupine 79* bomo iskali (tudi tujejezično) gradivo s področja navtike in navtičnega turizma, pohodništva, atletike, psihologije športa in treniranja, športno-gibalnih vaj v predšolskem obdobju, plesa za otroke in odrasle, vodnikov za družinske in specializirane izlete ter za novejšje oblike oddiha (caravaning, soteskanje ipd.).

11.5 Obseg letnega prirasta

11.5.1 Predpisani obseg. Po *Pravilniku 2003*²⁸ je zahtevani obseg letnega prirasta knjižničnega gradiva za splošne, torej tudi za našo knjižnico:

- najmanj 200 (monografskih) enot na 1000 prebivalcev,
- od tega najmanj 22 enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev.

Glede na *Pravilnik o spremembah 2008*²⁹ naj bi letni prirast gradiva zajemal tudi:

---

²⁸ Glej 11. člen.

²⁹ 11.a člen.

- najmanj 100 naslovov tekočih serijskih publikacij v osrednji knjižnici,
- najmanj 40 naslovov tekočih serijskih publikacij v krajevnih knjižnicah (oziroma najmanj 20 naslovov tam, kjer knjižnica pokriva manj kakor 2000 prebivalcev).

Strokovna priporočila 2018-2028 pa za letni prirast priporočajo:

- vsaj 250 enot prirasta knjig in brošur na 1000 prebivalcev.

Po statističnih podatkih³⁰ je bilo 1.1.2018 v upravni enoti Radovljica, torej v vseh štirih občinah soustanoviteljicah skupaj, 34.662 prebivalcev. Predpisani obseg (monografskih enot) torej znaša:

- 6932 monografskih enot (oziroma 0,2 enot na prebivalca),
- od tega 762 enot neknjižnega gradiva (oziroma 0,022 enot na prebivalca),
- 8665 enot prirasta knjig in brošur (oziroma 0,25 na prebivalca).

11.5.2 Načrtovani obseg. Dejanski prirast Knjižnice ATL v letu 2019 bo seveda odvisen od izida neposrednega javnega poziva Ministrstva za kulturo RS in proračunov, ki jih bodo sprejele vse štiri občine ustanoviteljice. Predvidevamo, da bo povprečna cena na enoto gradiva 19,50 €.

Če bomo torej uspeli pridobiti toliko sredstev, kot jih načrtujemo, smo si za cilj zastavili letni prirast v obsegu:

- skupaj 9.760 enot monografskega (= knjižnega in neknjižnega) gradiva oziroma 281 enot na 1000 prebivalcev (= 0,3 enot na prebivalca),
- od tega 8.846 enot knjižnega gradiva (= knjig in serijskih publikacij) oziroma 255 enot na 1000 prebivalcev (= 0,26 enot na prebivalca) in
- 1.321 enot neknjižnega gradiva (brez e-knjig) oziroma 38 enot na 1000 prebivalcev (= 0,04 enot na prebivalca),
- skupaj torej 10.167 enot vsega knjižničnega gradiva oziroma 293 enot na 1000 prebivalcev (= 0,3 enot na prebivalca);
- 275 licenc (= naslovov) elektronskih knjig (osnovni paket + dokup licenc),
- 120 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici,
- povprečno 17 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v 10 krajevnih knjižnicah.

*Standardi*³¹ pa razlikujejo med knjižnicami, ki standard za knjižnično zbirko po sestavi, aktualnosti in obsegu dosejajo in zato zbirko le še *vzdržujejo*, in knjižnicami, ki tega standarda ne dosejajo in zato zbirko še *gradijo*.

V oceni obsega knjižnične zbirke, ki je sestavni del tega dokumenta (8.2.1.2), ugotavljamo, da Knjižnica ATL sme šteti med razvite knjižnice, ki svojo zbirko *vzdržujejo*. Za te knjižnice *Standardi* predpisujejo prirast »najmanj 250 izvodov knjig na 1.000 prebivalcev in najmanj 25 izvodov neknjižnega gradiva na 1.000 prebivalcev«, *Strokovna priporočila 2018-2028* pa za letno stopnjo prirasta priporočajo vsaj 250 enot knjig in brošur na 1000 prebivalcev.

Z načrtovanim nakupom v letu 2019 torej dosegamo oziroma presehamo tudi te standarde.

³⁰ <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>, povzeto 29.10.2018.

³¹ Glej 4.4.

Če bo med letom iz katerih koli razlogov prišlo (oziroma prihajalo) do *nepredvidenih krčenj znotraj načrtovanih sredstev*, bomo prisiljeni *premo sorazmerno zmanjševati* tudi načrtovane količine znotraj posameznih vrst *nakupljenega gradiva*. Glede na to, da so načrtovana sredstva že zdaj v izhodišču manjša od dozdajšnjih, se bomo pri *knjižnem gradivu* že vnaprej omejevali zlasti pri številu kupljenih *enot* znotraj istega naslova *leposlovja*, iskano *strokovno* literaturo pa skušali pridobiti vsaj v enem izvodu istega naslova. Pri *neknjižnem gradivu* bomo po potrebi zmanjšali nakup (zlasti tuje) zabavne glasbe in igranih filmov. Pri nakupu *serijskih publikacij* bomo po potrebi zmanjšali število (zlasti dražjih in manj iskanih) naslovov v enotah Radovljica, Bled in Bohinj.

Ob tem načrtujemo, da bomo v vsako organizacijsko enoto vključili **vsaj 15 % naslovov publikacij v javnem interesu** s seznama publikacij, katerih izdajo v zadnjem letu finančno podpira Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture.

11.6 Sestava letnega prirasta

11.6.1 Predpisana sestava. *Pravilnik 2003*³² določa, da ima splošna knjižnica (z največ dvoodstotnim dopustnim odstopanjem) ustrezen izbor gradiva, kadar letni prirast gradiva sestavlja:

- 60 % naslovov strokovnega in 40 % naslovov leposlovnega gradiva na tiskanih in drugih medijih,
- 30 % naslovov, namenjenih otrokom in mladini, in 70 % naslovov, namenjenih odraslim, če je gradivo dostopno na tržišču.

11.6.2 Načrtovana sestava. Izhajajoč iz teh določil v Knjižnici ATL znotraj celotnega letnega prirasta za leto 2019 načrtujemo:

- 58 % naslovov strokovnega (mladinskega in odraslega) gradiva,
- 42 % naslovov leposlovnega (mladinskega in odraslega) gradiva,
- 28 % naslovov, namenjenih otrokom in mladini,
- 72 % naslovov, namenjenih odraslim.

Realizirani odstotki teh razmerij bodo seveda odvisni od zadostnosti in ustreznosti konkretne ponudbe knjižnega trga oziroma založniške produkcije v naslednjem letu.

11.7 Dostopnost

11.7.1 V letu 2019 se bomo v največji mogoči meri prizadevali, da bo knjižnično gradivo **enako dostopno vsem prebivalcem** na območju naše knjižnice.

---

³² 12. člen.

11.7.2 V letu 2019 bo v okviru Knjižnice ATL poleg osrednje knjižnice v Radovljici aktivnih 9 organizacijskih enot (1.01.2019 se enota Zasip zaradi potreb krajevne skupnosti predvidoma zapre).³³

11.7.3 Načrtujemo:

- 58 ur tedenske odprtosti osrednje knjižnice v Radovljici,
- 100-odstotni delež odprtosti organizacijskih enot glede na določbe *Uredbe*,
- 3-kratni obrat vsakega izvoda gradiva znotraj naše zbirke in
- 24,92-odstotno včlanjenost prebivalstva na našem področju.

11.7.4 Vse drugo v zvezi z dostopnostjo gradiva ostaja enako, kot smo to načrtali v 10. točki pričujočega dokumenta.

Zaključek projekta

Projekt bomo zaključili do konca leta 2019.

---

³³ Glej prilogo *Urniki knjižnic* iz veljavnega Poslovnika Knjižnice ATL, objavljeno na domači strani Knjižnice ATL.

Knjižnica Antona Tomaža Linhartaradovljica

4240 Radovljica, Gorenjska cesta 27

info@rad.sik.si

<http://www.rad.sik.si>

tel.: 04 / 537-39-00

fax.: 04 / 53-158-40

30. 1. 2018

Pregled programov in dejavnosti Knjižnice Antona Tomaža Linhartaradovljica za leto 2017

Vsako leto od oktobra do maja knjižnica pripravi pester program, namenjen tako odraslim kot otrokom. Program redno poteka v štirih enotah, v ostalih pa priložnostno. Obseg programa je pogojen s prostorskimi zmožnostmi posamezne enote: v knjižnici v Radovljici imamo posebno kot amfiteater oblikovano dvorano in ločeno pravljlično sobo, na Bledu »razdremo« čitalnico, prinesemo stole ... V Bohinjski Bistrici z lutkovnimi prireditvami gostujemo v dvorani kulturnega doma, pravljlice, delavnice ... pa potekajo v dvoranici nove knjižnice. V Gorjah, kjer je knjižnica premajhna, pa gostujemo v Gorjanskem domu.

Matična enota v Radovljici, Gorenjska cesta 27

Za otroke smo rezervirali četrtkove popoldneve, ko si lahko ogledajo lutkovno, gledališko ali drugačno predstavo, prisluhnejo pravljici, spoznajo pisatelja, se udeležijo delavnice... Začetek je vedno ob 17. uri.

Za odrasle smo rezervirali torkove večere, ko ob 19.30 prisluhnejo predavanju, potopisu, literarnemu večeru...

Vsako tretjo sredo v mesecu se ob 8.30 v Bralnem klubu (za odrasle) pogovarjamo o izbrani knjigi. V sezoni 2014/2015 smo brali slovenske avtorje, 2015/2016 avstralsko literaturo, v sezoni 2016/2017 indijsko in v sezoni 2017/2018 italijansko.

Knjižnica Blaža Kumerdeja Bled

Za prireditve smo rezervirali četrtkove večere in petkove popoldneve – vsak tretji četrtek oz. petek v mesecu. Otroci lahko ob 17. uri, petek popoldne, prisluhnejo pravljici, si ogledajo lutkovno ali gledališko predstavo, se udeležijo delavnice... Odrasli pa ob četrkih, ob 19.30, prisluhnejo predavanju, potopisu, literarnemu večeru...

Knjižnica Bohinjska Bistrica

Za otroke smo rezervirali sredine popoldneve – vsako sredo v mesecu si lahko ogledajo lutkovno, gledališko ali drugačno predstavo v dvorani Kulturnega doma Joža Ažmana; ostale srede pa prisluhnejo pravljici, se udeležijo delavnice... v knjižnici. Začetek je vedno ob 17. uri.

Knjižnica Gorje

Za prireditve smo rezervirali torkove popoldneve – vsak tretji torek v mesecu. Otroci lahko ob 17. uri prisluhnejo pravljici, si ogledajo lutkovno ali gledališko predstavo ... v Gorjanskem domu.

V okviru teh prireditev si prizadevamo uvrstiti v program čim več »domoznanskih« predstavitev.

RAZSTAVE V KNJIŽNICI

Poleg prireditev pripravljamo še priložnostne **razstave**, s katerimi opozorimo na posamezne pomembne dneve (mednarodni teden otroka, mednarodni dan knjig za otroke - 2. april; svetovni dan knjige – 23. april in slovenski dnevi knjige; svetovni in slovenski dan poezije 21. marec, kulturni prazniki, dan slovenskih splošnih knjižnic 20. november, teden vseživljenskega učenja ...), z veseljem pripravimo razstave v sodelovanju z vrtcem, šolo, društvom ..., kajti pokukati v njihov ustvarjalni svet je posebno doživetje in privoščimo ga širšemu krogu. Razstave redno potekajo v knjižnicah v Radovljici, Lescah, Begunjah, Kropi, na Bledu, v Bohinjski Bistrici in Srednji vasi ter v Gorjah, v ostalih knjižnicah pa občasno.

Fotografije z razstav so dosegljive na www.rad.sik.si/galerija.

Razstava nagrajencev Blaža Kumerdeja je razstava, ki jo zdaj že nekaj let pripravljamo skupaj z Zavodom za šolstvo RS in na kateri predstavimo vsakokratne nagrajence, dobitnike najvišjih priznanj, ki jih podeljuje Zavod za šolstvo RS. Začetek 2004.

Ljubo doma smo naslovili razstave z domoznansko tematiko, ki potekajo septembra. V septembru 2017 smo tako pripravili razstave:

- Državniški obiski na Bledu skozi fotografski objektiv Mirka Vovka. V šestdesetih in v začetku sedemdesetih let 20. stoletja je Bled doživel vrhunec t. i. diplomatskega turizma. Velik del dogajanja je s svojimi številnimi fotoaparati zabeležil blejski fotograf Mirko Vovk. Razstavo fotografij z opisi znanih državnikov je pripravil Damjan Mulej.
- Žigi pošte Bled skozi čas. Razstavo, ki predstavlja poštno zgodovino in razvoj poštne žigov pošte Bled skozi čas, je pripravil Damjan Jensterle z Bleda.
- Lepote Bleda: Razstava fotografij Žige Rant z Bleda je sad večletnega raziskovanja, zakaj Bled pritegne toliko občudovalcev v vseh letnih časih in vsakogar na novo napolni z lepoto, z radostjo in da mu zažarijo oči ob pogledu na naravne danosti in znamenitosti Bleda.
- Planšarstvo v Bohinju: Domoznansko razstavo o planšarjih in planšarstvu v Bohinju sta pripravili Darja Cvetrežnik in Metka Repinc.

Z razstavo knjig na temo vode (zgodbicami, pravljicami in pesmicami o vodi v vseh oblikah, tudi strokovno literaturo, ki je med drugim vezana na bogato lokalno arhitekturo) smo sodelovali na dogodku »DEKD 2017: Voda- od mita do arhitekturi« na Linhartovem trgu. V prostorih Šivčeve hiše smo pripovedovali pravljice na temo vode. To je bil osrednji dogodek na temo dediščine v Občini Radovljica.

Vitrina ustvarjalnosti smo naslovili razstave različnih izdelkov iz različnih materialov, ki jih ustvarjajo spretni roke. To so različni drobni predmeti (nakit, pletenine, izdelki iz blaga, filca, polstene volne, stekla ...). Razstave potekajo na Bledu in čisto zares v vitrinah. Začetek 2011.

Obrazi Bleda: v vitrinah, po dogovoru pa tudi kot prireditev. V Obrazih Bleda se lahko predstavijo "navadni" prebivalci Bleda in okolice, ki niso slavni in javnosti zelo znani oz. so pozabljeni, se v medijih pogosto ne pojavljajo, niso znani igralci in športniki, niso politiki, s svojim delom in rezultati izstopajo, so izredne osebnosti in življenju v svojem kraju dajejo poseben pečat. Začetek 2013.

DOMOZNANSTVO

Bibliografski domoznanski zapisi Bleda

Bibliografski zapisi knjižnega in neknjižnega gradiva na temo Bleda in njegovih prebivalcev, ki ga hrani knjižnica. Gradivo je dostopno v fizični obliki ali on-line. Več na domači strani knjižnice www.rad.sik.si.

Domoznansko pomembno gradivo, ki ga hrani knjižnica, je označeno v lokalnem katalogu. Število izvodov tega gradiva je že preseгло številko 8.000. Obsega pa: knjige:

- o posameznih krajih;
- v katerih so leposlovni zapisi o naših krajih ali pa se zgodba tam dogaja;
- ki so jih napisali avtorji iz naših krajev;
- ki opisujejo umetnike, znanstvenike, športnike, rodbine ... iz naših krajev.

Označene imamo tudi domoznanske članke. Več na naši domači strani: www.rad.sik.si, v rubriki razno: Iskanje domoznanskega gradiva)

Spremljanje domoznansko pomembnih člankov (press clipping) v nekaterih časopisih (Delo, Dnevnik, Gorenjski glas, Nedelo) od 1.7.2013 dalje.

Vitrina ustvarjalnosti (začetek 2011) in **Obrazi Bleda** (začetek 2013) ravno tako spadata v okvir domoznanskih dejavnosti. (Več pri Razstavah).

Prispevki na naši domoznanski strani: na naši domači strani (projekti, domoznanstvo) že vrsto let objavljajo številni avtorji. Sodelujočih avtorjev je **29**, vseh objavljenih člankov pa **371**. Najplodovitejši avtor je M. Prosen: v sedmih letih, kar sodelujemo z njim (lani je bil še posebej plodovit), se je na naši DZ spletni strani nabralo kar **300 poljudnih znanstvenih člankov M. Prosen**a z astronomsko tematiko (stanje 31. 12. 2017). Članke je uredil in opremil mag. Jure Sinobad, ki je hkrati sproti sestavljal tudi Bibliografijo Marijana Prosen (2010-2017), ki je v celoti objavljena na naši DZ strani. Prosenove članke po njegovih besedah na naši spletni strani pridno berejo poznavalci in ljubitelji astronomije iz vse Slovenije, tudi učitelji in srednješolski profesorji fizike in matematike. Začetek (najstarejši prispevek) je iz leta **2010**.

EVROPSKI PROJEKTI

Noč z Andersenom

Knjižnica Antona Tomaža Linharta Radovljica (www.rad.sik.si) se je pridružila knjižnicam v Evropi, ki skupaj in na poseben način praznujejo svetovni dan knjig za otroke in rojstni dan Hansa Christiana Andersena. Koordinator je Knjižnica B. Beneše Buchlovana na Češkem (www.knihovnabbb.cz), sodelujemo pa knjižnice (in ponekod šole) iz Češke, Slovaške, Avstrije, Poljske in Slovenije.

To je prav posebna noč- skupaj z otroki jo preživimo v knjižnici ob delih H. C. Andersena, "internetnim" druženjem z otroki v drugih knjižnicah, ki sodelujejo ... in se imamo nadvse dobro. Praznovanje zaključimo s predstavitvijo in z zajtrkom v soboto zjutraj.«

V letu 2017 že dvanajstič.

SPODBUJANJE BRANJA

Akcija **Knjižnica – vesolje zakladov** je namenjena spodbujanju branja – otrok naj bi knjižnico obiskal sedemkrat in si vsakokrat izposodil (vsaj eno) knjigo. Po sedmih obiskih ga čaka nagradica, na koncu pa še zaključna prireditev (običajno je to lutkovna, igrana ali filmska predstava). Za to prireditev vstopnic v prosti prodaji ni, treba jo je prislužiti ali bolje »pribrati«. Z akcijo pričnemo 1. septembra in traja vse do aprila. Akcija poteka od leta 2001 (september), vsakokrat pa se zaključi z zaključnimi prireditvami v maju (prva maj 2002). V šolskem letu (2001/2002) smo v okviru akcije KNJIŽNICA – VESOLJE ZAKLADOV izbirali tudi ime simbola naše knjižnice. Imena so predlagali otroci in največ predlogov je bilo za **Knjižka**. Knjižko zdaj »nastopa« na različnem gradivu, ki ga pripravlja knjižnica.

Pravljični kovčki

Kako lahko otrokom še drugače približamo knjige in njihov domišljjski svet? Odgovor je: s pravljичnimi kovčki! Vanje smo zložili komplet ročnih lutk, pravljic in namigov, kako pobegniti v pravljični svet. Pripravili smo pet pravljичnih kovčkov z naročnimi lutkami: Petra Pana, Pepelko, Rdečo kapico, Tri prašičke in Žabjega Kralja. Začetek: oktober 2008. V letu 2013 smo dodali še štiri nove pravljične kovčke z naprstnimi lutkami: Potniki, Pikapolonica, Tigrček in Čebelica. Lutke je spletla Mojca Košir. Projekt smo predstavili na mednarodnem srečanju v Karlovcu septembra 2009; na 16. mednarodni nordijski konferenci o branju Motivacija, ustvarjalnost, več branja, v Reykjaviku avgusta 2012 in na 18. evropski konferenci o branju Novi izzivi – nove pismenosti, v Jonkopingu na Švedskem avgusta 2013.

Poletavci – projekt je namenjen otrokom med 7 in 12 letom, poteka med poletnimi počitnicami, ko naj bi vsak otrok 30 dni bral po 30 minut, starši pa bi to s podpisom potrdili; pridružili smo se Mestni knjižnici Ljubljana (nosilki bralnega projekta), Cankarjevi knjižnici Vrhnika, Knjižnici Litija, Logatec in Medvođe (začetek poletne počitnice 2014). Poleti 2016 smo začeli tudi z **Najpoletavci** – projekt je namenjen otrokom od 13 do 16 leta, prebrali naj bi 3 knjige in njihove naslove ter avtorje oddali v spletnem obrazcu.

Knjiga presenečenja

Različne zanimive knjige, leposlovne in strokovne, poezijo in prozo, za odrasle, otroke in mladostnike, smo zavili v papir tako, da se ni dalo razbrati, katera knjiga se »skriva« v ovitku. Povabili smo naše obiskovalce, naj si jih izposodijo, preberejo... Tako so, odvisno od sreče, lahko posegli po vrsti knjige, ki si je sicer ne bi izposodili. Začetek 3. december 2009 (trajanje: do konca decembra 2009), nadaljevanje 3. december 2010 (trajanje: do konca decembra 2010). V letu 2010 smo knjigo presenečenja pripravili za otroke in mladostnike (skupine P, C, M). Enako smo storili tudi v decembru 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 in 2017.

»Nekatere knjige je treba samo pokusiti, druge pogoltniti, nekaj pa je tudi takih, ki jih je treba žvečiti in prebaviti,« je zapisal Francis Bacon. Včasih je res težko najti tisto pravo. Zato smo vam pripravili **BRALNI IZZIV**, kjer vam pri izbiri pomagamo z namigi kot: so jo predelali v film; se dogaja v kraju, ki ga želite obiskati ... Začetek junija 2015.

Ta veseli knjižni svet

Branje je užitek, zato smo povabili vse odrasle bralce, da »vstopijo« v Ta veseli knjižni svet in odkrijejo literarna dela, ki smo jih pripravili. Seznam obsega čez proznih in nekaj pesniških del. Izberejo si lahko katerokoli knjigo s seznama, lahko pa tudi druge naslove predlaganih avtorjev. Potrebno je prebrati 6 proznih in 1 pesniško delo. Projekt traja od 1. oktobra 2010 do

30. aprila 2011, druga sezona se je začela z oktobrom 2011, tretja oktobra 2012, četrta z oktobrom 2013, peta z oktobrom 2014, šesta 2015, sedma 2016 in osma 2017.

Knjižničarji ocenjujemo

Knjižnice in knjižničarji smo neločljivo povezani s knjigami in branjem. Beremo veliko, o knjigah se pogovarjamo: ne samo o vsebini, pač pa tudi o stilu, slogu, dobi, ki ji knjiga pripada, žanru, pisatelju ... Pa ne ostane samo pri pogovoru: o knjigah nastajajo zapisi, ocene, mnenja ..., ki jih lahko bralci preberejo na naši domači strani www.rad.sik.si. Zdaj, začeli smo 2012, jih je že kar veliko in naj bi bili našim bralcem v pomoč pri odločanju, katero dobro knjigo izbrati izmed množice knjig.

Bralni klub (na začetku Bralni krožek) – v programu Medgeneracijski center, izvajamo v sodelovanju z Ljudsko univerzo Radovljica. Nekateri beremo veliko, drugi malo manj, nekateri potrebujemo posebno spodbudo. Beremo vse po vrsti ali posamezni žanr, poezijo, priročnike, kuharice ... Tako zelo smo si različni. Vsi pa smo si edini: hočemo brati dobre knjige, se o njih pogovarjati, deliti mnenje. To in še marsikaj na srečanjih Bralnega kluba. Srečanja so namenjena osebam, ki jih zanimata branje in pogovor o prebranih knjigah. S srečanji spodbujamo razvijanje bralne kulture, zanimanje za novosti na knjižnem trgu, razvijanje kritičnega vrednotenja prebranih del in in še marsikaj. Začetek: oktober 2014.

Bralni klub za starejše »**Narcise**«, ki potekata v Knjižnici Lesce – vsaka skupina si izbere knjigo, knjižničarka jo predstavi in se o njej pogovarjajo.

V Domu Janka Benedika – **izposoja knjig oskrbovancem** enkrat tedensko (začetek januar 2014).

V Domu Janka Benedika – **Knjiga, moja prijateljica**: predstavitev knjige po izboru knjižničarke enkrat mesečno (začetek januar 2014).

Knjige na počitnicah

»Knjige na počitnicah« smo poimenovali ponudbo branja na malce drugačen način. Začeli smo avgusta 2005 na radovljiškem kopališču. Tako branje je bilo obiskovalcem kopališča v Radovljici tako všeč, da je konec poletja svoja vrata zaprl le letni bazen, knjige pa so še kar na počitnicah, le »preselile« so se v pokriti bazen.

V letu 2006 se je ponudba branja na malce drugačen način nadaljevala v Park hotelu na Bledu. Campu Šobec, Campu Danica v Bohinju in na »Grajskem kopališču« na Bledu.

V letu 2017 so bile knjige na počitnicah na naslednjih 19 lokacijah:

- Občina Radovljica – 8 lokacij: Kopališče Radovljica, Mladinski center Radovljica, CUDV Radovljica, Čebelarsko razvojno izobraževalni center Gorenjske, Kamp Šobec, Kavarna kino, Vila Podvin, Life hostel Slovenia;
- Občina Bled: 8 lokacij: Park hotel Bled, Camp Zaka, Grajsko kopališče Bled, Zdravstveni dom Bled, Triglavski narodni park Bled, Društvo upokojencev Bled, Kajuhov tabor Ribno, Zveza taborniških društev Šaleške doline in Kulturni dom Bohinjska Bela;
- Občina Bohinj – 3 lokacije: Camp Danica, Hostel pod Voglom in kočja Merjasec na Voglu.

Projekt smo predstavili na 16. evropski konferenci o branju, 19. - 22. julij 2009 v Bragi na Portugalskem (referat *Knjige na počitnicah/ Books on holidays*, s podnaslovom *Spodbujanje branja na drugačen način*), na 6. strokovnem srečanju Knjižnica – središče znanja in zabave, 16. in 17. september 2010 v Karlovcu; na seminarju slovenskega jezika in kulture za

dvojezične učitelje iz avstrijske koroške, 1. oktobra 2010 v Radovljici ter na 2. Skandinavski konferenci v Talinu, Estonija, junij 2011.

Več na domači strani knjižnice www.rad.sik.si.

Poletno branje

Pred Knjižnico Antona Tomaža Linharta v Radovljici smo v prijetno senco breze postavili ležalnike, oblazinjene stole in stolčke ter mizice, ki vabijo k branju. V knjižnici so si bralci lahko izposodili dnevno časopisje, revije in knjige ter jih prebirali v prijetni senci. Poletno branje so si bralci lahko privoščili vsak dan v času, ko je knjižnica odprta, od 30. maja do 21. septembra. Začetek: 2006.

Projekt smo predstavili na 16. evropski konferenci o branju, 19. - 22. julij 2009 v Bragi na Portugalskem (referat *Knjige na počitnicah/ Books on holidays*, s podnaslovom *Spodbujanje branja na drugačen način*), na 6. strokovnem srečanju Knjižnica – središče znanja in zabave, 16. in 17. september 2010 v Karlovcu, na seminarju slovenskega jezika in kulture za dvojezične učitelje iz avstrijske koroške, 1. oktobra 2010 v Radovljici ter na 2. Skandinavski konferenci v Talinu, Estonija, junij 2011.

Več na domači strani knjižnice www.rad.sik.si.

Branje na daljavo

Projekt je namenjen bralni vzgoji in branju v slovenskem jeziku. Sodelujemo z Društvom Slovencev Republike Srbske »Triglav« Banja Luka in učiteljico dopolnilnega pouka slovenščine v Banja Luki, Slatini, Tesliću in Prijedoru. Omogočamo jim dostop do knjig in revij ter sodelovanja v bralni akciji spodbujanja branja Knjižnica – vesolje zakladov. Le ta je namenjena tako odraslim kot otrokom. Zanje smo zbirali knjige in revije, ki smo jim jih izročili v Banja Luki na začetku bralne akcije (november 2013). Na koncu (junij 2014) smo tistim, ki so uspešno zaključili bralno akcijo Knjižnica – vesolje zakladov podelili diplome. Akcija se je nadaljevala tudi v letu 2016. V jeseni 2016 se je pridružila še učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine v Berlinu le v bralni akciji spodbujanja branja Branje na daljavo (zaradi oddaljenosti brez revij in knjig).

V decembru 2017 smo v knjižnici izvedli projekt **Branje za lepe sanje**. Ciljna skupina projekta so bili starši, predvsem mamice, ki so aktivni na družbenih omrežjih. Na naši Facebook strani smo tako oblikovali nagradno igro, ki je trajala dobre tri tedne (začetek decembra – konec decembra) in v okviru katere smo starim in novim prijateljem knjižnice želeli približat pomen večernega branja pravljic. To otrokom bogati besedni zaklad, jim omogoča osebni razvoj in spodbuja njihovo ljubezen do branja. Hkrati pa je glasno branje pravljic tisto, ki med starši in otrokom splete prav posebne čustvene vezi. Vsak, ki je všečkal našo stran na Facebooku, delil objavo in v komentar zapisal prijatelja ali prijateljico, ki svojim otrokom bere pravljice, se je potegoval za eno izmed nagrad. Med sodelujoče (v nagradni igri je sodelovalo 91 ljudi) smo razdelili sedem kompletov knjig (pravljico in roman). Začetek: december 2017.

Bibliopedagoške ure za vrtce, osnovne in srednje šole

Bibliopedagoške ure v knjižnici

Veseli smo vseh obiskov vrtcev in šol, kjer otrokom pokažemo knjižnico (opozorimo jih na čitalnico, uporabniške računalnike in neknjižno gradivo), posebej jih opozorimo, kje so knjige, ki so namenjene njim, kako z njimi, kako jih sami poiščemo, na koncu pa jim, vse do četrtega razreda, povemo pravljico (tudi večjim, če to želijo). In prav radi jo poslušajo.

Poseben program imamo za višje razrede osnovne šole in srednješolce. Tako smo pripravili naslednje bibliopedagoške ure:

- Ročni internet: predvidoma za učence 3., 4. in 5. razredov
ROČNI internet je oblika BPU, pri kateri otroci iščejo odgovore na zanimiva vprašanja v enciklopedijah in leksikonih. Spoznajo, kako pomembna je abeceda gesel, iskanje gesla po prvi, drugi, tretji črki abecede. Čisto drugače, kot to naredi računalnik za nas. V 3. razredu iščemo odgovore v Veliki ilustrirani otroški enciklopediji. (npr. Kakšen tek je MARATON? ali Kdo je bil Charles DARWIN? Kako se je imenovala njegova ladja?,...) Za 4. in 5. razred so vprašanja težja, iščejo po različnih enciklopedijah iz priročne knjižnice, vedno jim damo tudi nekaj vprašanj o domačih krajih in ljudeh. (npr. Kdaj je rojena Milena ZUPANČIČ? Kako globoko je BLEJSKO jezero?,... Pripravimo delovne liste za 4-5 skupin v razredu, vprašanj je od 6-10. Učenci delajo v skupinah, za uvod pa spoznajo našo knjižnico in pravila delovanja. Učimo jih skupinskega dela in sodelovanja, ker si skupina določi zapisnikarja, bralca vprašanj in iskalce odgovora.
- Uporaba klasičnih in sodobnih virov: leksikonov, slovarjev, enciklopedij, domače strani: Zavod za statistiko, knjižnice ... kot vir podatkov (predvidoma za 6. razred);
- S knjigo po Evropski uniji: učenci skozi igro spoznavajo glavne značilnosti članic EU in njihove avtorje (predvidoma za 6. razred);
- Blaž Kumerdej in domoznansko gradivo o Bledu: učenci spoznavajo življenje in delo razsvetljenca Blaža Kumerdeja, ki je bil rojen na Bledu; predstavimo jim tudi knjižnično gradivo o Bledu, ki ga hranimo na domoznanskih policah v knjižnici (predvidoma za učence 6. razredov);
- Rastem s knjigo: kaj vse knjižnica danes je in kaj vse ponuja, trajanje 2 uri (120 minut), izvajamo samo v knjižnici v Radovljici, skupni projekt Ministrstva za kulturo in Ministrstva za šolstvo in šport (za 7. razred in 1. letnik srednjih šol – začetek za srednješolce je šol. Leto 2010/2011);
- Življenje jezika: kako se jezik spreminja – ob besedilih Linhartovih komedij, časopisa Gorenjc iz leta 1906 in Deželnih novic iz leta 2009 (predvidoma za 9. razred).

Bibliopedagoške ure v knjižnicah ali na šolah

Veseli smo, kadar nas povabijo v šole, v razrede. Tako smo pripravili naslednje bibliopedagoške ure v razredu (od 1. do 5. razreda):

- Knjižni junaki: igralna urica s knjigami (predvidoma za 1. razred, trajanje 45 minut)
Učenci ob pravljici o deklici, ki je sovražila knjige, spoznajo, da je branje zelo zabavno. Nato jim razdelimo plišaste igrače in otroške knjige. Otroci povezujejo knjižne junake s knjigami.
- Kako ravnamo s knjigo (predvidoma za 2. razred, trajanje 45 minut)
Učenci vidijo različne poškodovane knjige in dvd-je (strgane, pokracane, polite,...) Pogovarjamo se, kako se pravilno ravna s knjižničnim gradivom in pokažemo, kako v knjižnici popravljamo in zaščitimo knjige.
- Tacek, E. Peroci (predvidoma za 2. razred, trajanje 45 minut)
Povest Ele Peroci je ilustrirala Melita Vovk, slikarka z Bleda. Ob njenih ilustracijah učencem povemo zgodbo. Na koncu izdelamo pšičke Tacke po tehniki origami.

- Ljudske pravljice našega kraja so Kako je nastalo Blejsko jezero, Legenda o potopljenem zvonu, Babji zob. Pravljice jim povemo ob ilustracijah ali pa tudi ne. Učenci naredijo laboda iz papirja. BPU za 3. razred poteka v knjižnici ali na šoli.
- H. C. Andersen (predvidoma za 3. razred oz. po dogovoru glede na učni program, trajanje 45 minut)
- France Prešern – glede na zahtevnost oz. primernost za posamezne razrede:
  - Turjaška Rozamunda (predvidoma za 1. in 2. razred ter 4. - 5. razred oz. po dogovoru glede na učni program, trajanje 45 minut)
  - Zdravljica (predvidoma za 1. in 2. razred, trajanje 45 minut)
  - Povodni mož (predvidoma za 1. in 2. razred ter za 3., 4. in 5. razred, trajanje 45 minut)
  - France Prešeren, ne jezi se! (namenjena je učencem 4. in 5., trajanje 45 minut)
France Prešeren, ne jezi se! je didaktična družabna igra, ki se uporablja pri bibliopedagoški uri.
- Pika Nogavička (predvidoma za 1. – 3. razred, trajanje 45 minut)
Učenci na kratko spoznajo življenje Astrid Lindgren. Nato se knjižničarka napravi v Piko Nogavičko in otrokom pove eno od zgodbic. Sledi igra ugibanja skritih predmetov (začetek 2007),
- Pravljica: glavne značilnosti, ljudske – umetne ...(predvidoma za 5. razred oz. po dogovoru glede na učni program, trajanje 90 minut),
- Trije prašički, Rdeča Kapica, Čebela Adela, Potniki: pravljica v spremstvu lutk (za učence nižjih razredov osnovnih šol in vrtce, (predvidoma do 4. razreda, trajanje 45 minut)
- Drugačnost daljne Kitajske: spodbujanje dialoga med kulturami, poudariti kulturno raznolikost kot vrednoto, prispevati k razumevanju različnih kultur, poudarja vlogo za strpnost ...
- Knjižni kvizi: (predvidoma za 4. in 5. razrede, trajanje 45 minut) za naslednja literarna dela:
  - Andersen: Bedak Jurček
  - Dahl: Matilda
  - Dahl: Veliki dobrodušni velikan
  - Ende: Čarobni napoj
  - Kastner: Pikica in Tonček
  - Levstik: Martin Krpan
  - Lindgren: Erazem in potepuh
  - Lindgren: Pika Nogavička
  - Nöstlinger: Debela Nela in zavaljeni Jani
  - O'Dell: Otok modrih delfinov
  - Pečjak: Drejček in trije marsovčki
  - Suhodolčan: Košarkar naj bo!
  - Vandot: Kekec nad samotnim breznom
- Kekec: (1. in 2. razred, 45 minut) Ura o Josipu Vandotu in Kekcu ter pravljica v spremstvu lutk; začetek 2014.
- »Moja knjižnica je kamela« je naslov knjige, s katero učence 4. in 5. razredov popeljemo po svetu in predstavimo na kakšen način otroci pridejo do knjig.
- Ste se kdaj spraševali, kako je bilo nekoč v knjižnici? »Bilo je nekoč« je ura, namenjena 4. in 5. razredom, kjer pokažemo, kako so pred sto leti izposojali v knjižnici in kakšne so bile knjižničarke takrat. Uro zaključimo z ljudskimi pravljicami.

- Zgodbe lahko beremo na papirusu, pergamentu, papirju, bralnikih,... Različne vrste knjig predstavimo v bibliopedagoški uri »Kratka zgodovina knjig«, ki je namenjena 4. in 5. razredom.
- »Knjige rekorderke« – bibliopedagoška ura, ki je namenjena učencem 4. in 5. razredov, kjer spoznajo knjižne presežke, ki jih imamo v naši knjižnici (najmanjšo, največjo, najdaljšo, najstarejšo, postavljanke,...). Priporočimo zanimive knjige v branje in za zaključek povemo pravljico.

Bibliopedagoške ure v knjižnici Bohinjska Bistrica knjižnici Srednja vas

Učence od 1. do 4. razreda so knjižnico obiskovali enkrat mesečno. BPU so bile namenjene spoznavanju knjižnice in branja.

- Slikanice in zgodbe o branju, knjižnici in knjigah (predstavitev knjig in pogovor o knjigah in branju),
- Lesička se nauči pisati (ob zgodbi so učenci spoznali pomen pravilnega branja in pisanja),
- Nenavadne potujoče knjižnice po svetu (kratki filmčki o knjižnicah po svetu- knjige prinesejo na oslu, slonu, s posebnim čolnom, po pošti),
- Grimmove pravljice (življenje in dela bratov Grimm),
- Branje je zabavno (predstavitev otroških revij in glasno branje zanimivih člankov po izboru učencev),
- Strokovne knjige (predstavitev strokovnega oddelka za mladino, spoznavanje UDK-ja).

Za učence višje stopnje od 6. do 9. razreda sva izvedli bibliopedagoško uro:

- Te prepriča 1. stavek, da bi si izposodil knjigo (učenci so se najprej odločili ali bi knjigo vzeli samo na podlagi prebranega 1. stavka; nato pa še ob predstavitvi knjige).

Za učence 6. In 7. razreda pri pouku angleškega jezika pa sva pripravili BPU:

- Knjižno gradivo v angleškem jeziku (predstavitev gradiva, kje v knjižnici ga najdejo, kako citirati gradivo).

Beremo s knjižničarko

Projekt Beremo s knjižničarko poteka že od šolskega leta 2005/06. Z njim smo želeli spodbuditi k branju nekatere učence OŠ Antona Janše šole s prilagojenim programom. Učenci vsak mesec doma preberejo določeno knjigo. Pri pouku slovenskega jezika se z učiteljico pogovorijo o vsebini, v knjižnici pa jim knjižničarka pripravi kviz in pogovor o knjigi.

Projekt smo predstavili na: 33. kongresu Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY), v London 2012, z naslovom: Preseganje meja: prevodi in selitve; na 10. strokovnem posvetovanju Bralnega društva Slovenije: Tudi mi beremo, različni bralci z različnimi potrebami, v Ljubljani, septembra 2013; 18. evropski konferenci o branju Novi izzivi – nove pismenosti, v Jonkopingu na Švedskem avgusta 2013, Posvetu o lahkem branju (za osebe s posebnimi potrebami, ki težko berejo in razumejo navadna besedila), v Črni na Koroškem aprila 2013, na posvetovanju Združenja bibliotekarskih društev Slovenije, v Laškem oktobra 2013.

V CUDV Matevža Langusa potekajo **Pravljične urice** od leta 2013, najprej z eno skupino, nato z dvema.

V CUDV Matevža Langusa potekajo **kvizi** od leta novembra 2015 dalje.

Pravljične ure za učence nižjih razredov OŠ A. Janše

Učenci v spremstvu učiteljev vsak mesec pridejo v knjižnico na pravljlično uro. Poleg tega sodelujejo pri reševanju nagradnega vprašanja.

Z nahrbtnikom v knjižnico

Tako smo poimenovali obliko sodelovanja z vzgojiteljicami oz. učiteljicami (in s tem tudi vrtci oz. šolami) – le te nam sporočijo, katero tematiko bodo v prihodnje obravnavale v vrtcu oz. šoli. V knjižnici pripravimo knjižnično gradivo na to temo. Vzgojiteljica oz. učiteljica skupaj z otroki pride po pripravljeno gradivo (pri tem tudi vrnejo že prej izposojeno gradivo), ga pregledajo in otroci ga odnesejo v posebnih nahrbtnikih. Vse tako izposojene knjige dobijo tudi dodatne predmetne oznake v katalogu, da je iskanje naslednjic lažje.

Zmoremo – čez ovire do oviranih; ozaveščanje polnočutnih otrok o slepih in slabovidnih

Udeleženci spoznajo svet slepih in slabovidnih. Z uporabo v knjižnici izdelanih didaktičnih pripomočkov lahko udeleženci uvidijo, kaj pomeni biti slep ali slaboviden. Namen delavnice je videče udeležence opremiti z nekaterimi spoznanji o slepih in slabovidnih ter jim ta svet približati na čim bolj preprost način. S poznavanjem sveta slepih in slabovidnih spodbujamo njihovo vključevanje in sprejemanje. Predstavljamo tudi slikanice in drugo gradivo za slepe in slabovidne. Spoznavna delavnica je namenjena starejšim skupinam vrtcev in učencem do vključno 5. razreda osnovne šole. Začetek projekta: marec 2014. Več o projektu na: <http://www.rad.sik.si/zmoremo-cez-ovire-do-oviranih/>

Projekt je bil predstavljen na 19. evropski konferenci o branju in pismenosti v Celovcu v Avstriji – Literacy in the new landscape of communication julija 2015; na Kulturnem bazarju v Ljubljani marca 2015; na konferenci o branju v Dublinu na Irskem - Literacy Association of Ireland Cumann Litearthachta na hÉireann septembra 2015; na 17. nordijski konferenci o branju v Turkuju na Finskem avgusta 2016 in na 5. mednarodni konferenci o branju in pismenosti v Moskvi v Rusiji aprila 2017. Dvakrat zaporedoma pa je bil projekt predstavljen še zaposlenim v vrtcih na Gorenjskem, ki so se ga udeležili na 17. in 18. strokovno-družabnem srečanju v Radovljici, z naslovom: "Skupna je mladost" maja 2016 in 2017.

KEEP CALM AND READ (Beri in se zberi)

Je projekt za spodbujanje branja v angleškem jeziku za osnovnošolsko mladino. Izbrali smo primerne naslove knjig, ki jih bomo predstavili mladim bralcem v njihovih šolah. Pri projektu je pomembno sodelovanje knjižničark in učiteljic, saj se projekt odvija med poukom, med uro angleškega jezika (traja eno bibliopedagoško uro). Z akcijo smo začeli maja 2015.

EU - vsaka država ima svoje glavno mesto in vsako glavno mesto svojo znamenitost

Popotovanje po različnih državah EU, na katerem spoznavamo zastave posameznih držav, njihove prestolnice in njih najpomembnejše znamenitosti. Poleg glavnih značilnosti vsake države se seznanimo s kratkimi vsebinami razstavljenih knjig tako za otroke, mladino kot odrasle. Nova zamisel je bila predstavljena v okviru projekta Evropska vas 2017 v Radovljici, ki ga koordinira OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica. V okviru projekta Evropska vas gostujemo vsako leto (vsakič z novo tematiko, ki nam jo ponujajo knjige).

V nadaljevanju smo poučno uro uvedli kot novo bibliopedagoško uro za višje razrede OŠ (od 5. razreda naprej). Poleg knjižnega gradiva in razstavljenega zemljevida, ki so ga učenci imeli na voljo, so s pomočjo učnih listov ugotavljali in spoznavali znamenitosti posameznih glavnih mest članic držav EU. Ob tem smo se pogovarjali, znamenitosti poimenovali in spoznavali še

zastave določenih držav EU ter njihov pomen. Naloga vsakega učenca je bila aktivna; in sicer: z določeno zastavo, ustreznim turističnim vodnikom o posamezni državi in o glavnem mestu, določitev ustreznih ljudskih pravljic in ustreznih znamenitosti, je vsak opisal državo, katero si je izbral. Učenec je državo in glavno mesto pokazal tudi na zemljevidu in državi določil geografsko lego v Evropi. Poučna ura je v nekaterih razredih v sklopu učnega načrta poznavanja Evrope in EU.

Sodelovanje z vrtci

Posamezni vrtci obiščejo knjižnico 1x mesečno v dopoldanskem času, pa tudi v času, ko je knjižnica sicer zaprta (jo po dogovoru odpremo) - naš cilj je, da otroci pridejo v knjižnico, si izposojajo knjige in doživijo knjižnico kot prijeten, prijazen prostor, kamor se in se bodo radi vračali. Tudi to je del spodbude branja.

Z nahrbtnikom v knjižnico, Pravlјice v spremstvu lutk, igralne urice s knjigo, pravljіčne urice, predavanja za starše o pomenu branja izvajamo tudi v vrtcih.

Vrtci in šole svoje igrice odigrajo tudi v knjižnici v okviru prireditev za otroke.

Mladi bralček

Tako smo poimenovali sprva pilotski projekt, ki poteka v sodelovanju Knjižnice Lesce in Vrtca Lesce. Ena izmed skupin vrtca je v celoti vključena v pilotski projekt Mladi bralček in vključuje starše, vzgojiteljico, otroke in knjižničarko, kar pomeni, da so v sklenjen krog vključeni vsi in je tako spodbujanje branja boljše. Začetek projekta jesen 2009 (šolsko leto 2009/2010). Projekt se v šolskem letu 2015/2015 in 2016/2017 nadaljuje.

Črkoznačček

Sprva pilotski projekt, zdaj pa poteka že nekaj let redno. Poteka v sodelovanju Knjižnice Lesce in Vrtca Lesce. Dve skupini vrtca sta vključeni. Otroci skozi igro in pravljico spoznavajo črke. Začetek projekta šolsko leto 2010/2011).

Predavanja za starše in vzgojiteljice

Pripravili smo tudi posebna predavanja za starše, ki jih izvajamo na šolah in vrtcih.

O pomenu branja: na tem predavanjih predstavimo, kako pomembno je branje, predlagamo tudi nekaj strategij, če otrok noče brati ...;

Pravlјice, ki so staršem (lahko) v pomoč: na tem predavanju predstavimo knjige, ki staršem pomagajo, ko nastopijo težave: ločitev, nov partner, rojstvo, smrt v družini, smrt domače živali, odhod v bolnico / k zdravniku / zobozdravniku, zapravljanje časa, meje pri gledanju televizije ...

Kvalitetno preživljanje prostega časa: na tem predavanjih predstavimo, kako si lahko s knjigo pomagamo, da prosti čas kvalitetno preživimo.

Branje za zabavo: na tem predavanju predstavimo, kako spodbujamo otroke, da berejo in jim je branje v zabavo.

Pravlјice, ki so vzgojiteljicam (lahko) v pomoč: na tem predavanju predstavimo knjige, ki vzgojiteljicam pomagajo, ko nastopijo težave: ločitev, nov partner, rojstvo, smrt v družini, smrt domače živali, odhod v bolnico / k zdravniku / zobozdravniku, odvajanje od dude, navajanje na kahlico, medsebojni odnosi ...

Kvizi, superknjiga, križanke, zgibanke, nalepke ...

Mislice

Mladi bralci lahko rešujejo miselne uganke. Vsak mesec jih čaka nov izziv, ki ga najdejo v svoji knjižnici. Če ga bodo uspešno rešili, jih z malo sreče čaka presenečenje. Začetek oktober 2015.

Zbistrimo um

Ohranjanje in utrjevanje spomina je pomembno, da lahko upravljamo s časom, primerjamo preteklost s sedanostjo ter s pomočjo shranjenih informacij predvidevamo in načrtujemo prihodnost. Brez spominskih sposobnosti bi se na vsako situacijo odzvali tako, kot da jo doživljamo prvič. Tako smo pripravili vaje za krepitev uma. Miselne vaje so sestavljene iz iskalnic, aritmetičnih ugank, dopolnjevanj, rebusov, zavitih skrivalnic, številčno – črkovnih zank, sudokujev, križank in česa. Začetek: november 2016.

Superknjiga

Mladi bralci predlagajo svojo super knjigo, zgoščenko, DVD ... in pogledajo, kaj predlagajo drugi. Mladi bralci svoje superknjige napišejo na glasovnice in jih prilepijo na plakat v knjižnici. Tako priporočijo dobro knjigo tudi drugim bralcem. Kajti v knjižnici je veliko knjig in včasih se je res težko odločiti, katera je dobra. Nedvomno je najboljša tista, ki jo predlagajo vrstniki.

Zlate hruške

Razstava knjig, opremljenih z nalepkami Zlata hruška. Zlata hruška je znak za kakovostne otroške in mladinske knjige, ki ga je uvedla Pionirska knjižnica pri Mestni knjižnici Ljubljana. V obilici knjižne produkcije je včasih težko izbrati knjigo, ki bo poleg bralnih užitkov prinašala tudi poučne, likovno zanimive, humorne, aktualne, življenjske, domišljajske in druge razsežnosti, ki pozitivno vplivajo na otroke in mladostnike, zato je znak Zlata hruška zelo dobrodošlo vodilo in pomoč otrokom, mladostnikom in staršem pri izbiri kakovostnih knjig. Začetek: september 2012.

Knjige nagrajenih slovenskih avtorjev - rumene nalepke

Številke nam govorijo, da naši bralci berejo bistveno več, kot je slovensko povprečje. V Knjižnici Antona Tomaža Linhartaradovljica je izposoja 19,51 (v letu 2012: 19,13 izvodov na prebivalca) - zajeti so prebivalci občin Radovljica, Bled, Bohinj in Gorje). Ampak ni vse v količini, pomembna je tudi kakovost. In da bi se med knjigami lažje odločili za res kakovostne, smo z rumenimi nalepkami opremili knjige nagrajenih slovenskih avtorjev, na naši domači strani (www.rad.sik.si) pa smo dodali tudi seznam nagrad in nagrajencev. Natisnili smo tudi posebna bralna znamenja, da bi z njimi opozorili na te knjige naše bralce. Akcija poteka od leta 2007 dalje. Projekt je bil predstavljen na strokovnem posvetovanju Knjižnica po mojem okusu: primeri dobre prakse spodbujanja bralne kulture v slovenskih splošnih knjižnicah, 18. november 2010 v Grosupljem.

Zloženka Eno pravljico? Neeeee, raje tri!!! (razmišljanja o branju in še o čem)

Da bo odgovor na vprašanje, kako naj otroka spodbujamo k branju, lažji, smo v knjižnici pripravili dve zloženki. Ena je namenjena staršem, katerih otroci šele vstopajo v svet branja, druga pa tistim staršem, ki se sprašujejo, kaj storiti, če otrok noče brati. Ena mogočih spodbud je tudi ta, da se otroci vključijo v aktivnosti za spodbujanje branja, ki potekajo v vrtcih, šolah, knjižnicah ... V Občini Radovljica, od marca 2006 dalje, zgibanke o branju priložijo k darilu, ki ga starši in otroci dobijo na sprejemu pri županu.

Nagradna križanka

Enigmatik Marja Stare vsako leto sestavi križanko na temo Andersenovih pravljic. V letu 2017 že dvanajsetič.

V decembru, ko nas obiščejo trije dobri možje, smo v knjižnici izvedli posebno akcijo **Novoletno pismo za starše**. Pripravili smo posebno pisemce, v katerem smo starše želeli opomniti, da bodo svojim otrokom največje veselje pričarali s skupnim preživljanjem prostega časa. Nagovorili smo jih, naj svoje najmlajše, namesto gore daril, letošnje leto raje razveselijo z vpisom v knjižnico. Ure, ki jih bodo skupaj preživeli v naši knjižnici in ob prebiranju knjig jih bodo povezale na prav poseben način, hkrati pa bodo otrokom približale svet branja in knjig. Povezali smo se z ravnatelji vrtcev in osnovnih šol (prva triada) in jim v začetku decembra prinesli pisemca. Učitelji in vzgojitelji pa so jih razdelili otrokom, ki so jih odnesli domov. V štirih občinah, v katerih deluje naša knjižnica - Bled, Bohinj, Gorje in Radovljica - smo tako pisma razdelili kar med 12 osnovnih šol in podružničnih šol ter 12 vrtcev in njihovih podružničnih enot. Naša pisma je tako prejelo več kot 2400 otrok oziroma družin. Začetek: december 2017.

RAZNO

Srečanja

Knjižnica naj bi bila prijeten, svetel, prijazen, topel, družaben ... prostor, kamor bi obiskovalci radi zahajali, se pomudili malce dlje, kot je nujno potrebno, se pogovarjali, srečavali ... V **matični enoti v Radovljici** poteka pouk glasbene šole M. Kolar (ponedeljek) ter »**TA VESELI KLUB**« srečanja za otroke, stare od 5 do 11 let, kjer jih čaka veliko iger, zgodb, ročnih del in vsakovrstnih presenečenj.

Sodelovanje z drugimi inštitucijami (ki niso knjižnice, šole, vrtci, muzeji, kulturne ustanove):

- Kresnička – krizni center za mlade v Lescah: sodelujemo pri programu njihovih gojencev.
- »Društvo za varstvo okolja Bled«: pripravljajo predavanja v Knjižnici Blaža Kumerdeja Bled.
- Ljudska univerza Radovljica:
  - v programu Medgeneracijskega centra smo v Radovljici izvedli predavanje o domoznanstvu in COBISS programu,
  - Bralni klub - v okviru programa Medgeneracijskega centra poteka v radovljiški knjižnici;
  - v programu Medgeneracijskega centra Bled pripravljajo predavanja v Knjižnici Blaža Kumerdeja Bled.
- CUDV Matevža Langusa:
  - pravljичne urice,
  - kvizi.
- Zavod za šolstvo RS:
  - razstava o nagrajencih Blaža Kumerdeja Bled v Knjižnici Blaža Kumerdeja Bled,
  - PE Kranj – Skupna je mladost – strokovno srečanje zaposlenih v vrtcih na Gorenjskem: izvedli smo dvojce predavanj: Knjige, ki so vzgojiteljicam lahko v pomoč ter Zmoremo – čez ovire do oviranih;
  - Poletni seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji: predstavili smo primere dobrih praks.
- V sodelovanju z društvom HOSPIC smo pripravili:
  - Hospickafe: to je druženje, na katerih se pogovarjamo o tematikah hospica: življenju in minevanju, rojstvu in smrti, vrednotah, sreči in nesreči, bolezni in zdravju: Življenje in minevanje je bil naslov - gostji voditeljice Mance Ogorevc sta bili pesnica Neža Maurer in poslanka Irena Kotnik, tema pogovora je bilo spremljanje težkih trenutkov življenja – bolezni, trpljenja in smrti;
  - predstavitev knjige Milene Miklavčič Ogenj, rit in kače niso za igrače v knjižnici v Lescah.
- V sodelovanju z Društvom slovenskih knjižnih prevajalcev, Linhartovega odra in Kavarne Kino smo izvedli Noč knjige ob svetovnem dnevu knjige 23 aprila (začetek 23. 4. 2014), nadaljevali 2015, 2016 in 2017.
- Medgeneracijsko branje: v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo, Bralno značko in osnovnimi šolami Bled, Lesce in Radovljica ter Gorje (jeseni 2015) beremo izbrane knjige učitelji, učenci, starši in knjižničarji.
- Dom Janka Benedika Radovljica:
  - izposoja knjig oskrbovancem enkrat tedensko,

- in predstavitev knjige po izboru knjižničarke enkrat mesečno (Knjiga, moja prijateljica),
- stanovalci rešujejo Zbistrimo um – posebno mesto v domu.
- Sodelovali smo s Turističnim društvom Begunje in v okviru tradicionalne prireditve na Venerini poti O kresi se dan obesi na gradu Kamen pripravili Pravljično urico.
- OŠ dr. Janez Mencinger, Enota Vrtec Bohinj: v okviru prireditve »U konc sveta so pravljice doma«, ki poteka v okviru mednarodnega Festivala alpskega cvetja, smo pripravili ustvarjalno delavnico Zmeda v pravljичni deželi.
- V sodelovanju s Slovenskim društvom za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke:
  - Beremo s tačkami :R.E.A.D. Reading Education Assistance Dogs je program, ki pomaga otrokom izboljšati bralne in komunikacijske sposobnosti s pomočjo posebne metode: otrok bere psu; program je namenjen otrokom od 1. do 5. Razreda; začetek: januar 2016; poteka v knjižnici v Radovljici (1x na mesec) in v knjižnici v Bohinjski Bistrici (2x na mesec).
- Pisano (Petra Arula):
  - Jogica za dojenčke: Vadba za dojenčke, ki jih mamice ob sproščujoči glasbi masirajo, delajo raztezne vaje in krepijo moč ter občutke zaznavanja telesa v prostoru; Jogica povezuje mamice s svojimi najmlajšimi, pa tudi s samimi seboj; vadbo za dojenčke vodi Petra Arula.
  - Pravljična jogica za dojenčke: Otroci so naravni jogiji in tudi najbolj aktivni se radi umirijo. Dobesedno obožujejo dihalne vaje, petje oma, masažo, ki je prilagojena posebno njim, in jogijske vaje, ki jih skozi pravljico o živalih, vremenskih pojavih ali otroškem svetu izvajajo na teh uricah. Za zdravje, umirjenost in boljšo osredotočenost.
  - Predavanja za mamice: vsako prvo sredo v mesecu ob 10.00 (začetek 2016).
- V sodelovanju z La Casa de Kamna je bil gost Marko Kravos. Ob izidu izbora njegovih pesmi v Beogradu, Banja Luki in Trstu so se z Markom Kravosom pogovarjali Marija Mitrović, Oktavio Prenz in Cecilia Kopušar. Pesmim Marka Kravosa smo prisluhnili v izvorniku in prevodu v srbsčino in italijanščino.

Božena Kolman Finžgar